

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

50
ПАРА
(ДИНАРА)
1952

Година XXVIII
БРОЈ 796
1. април 1967.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Dan
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

КРОЗ БЕКОБЕ

ПРЕ СТО ГОДИНА

Из априлских бројева разних листова и часописа позајмили смо неколико вести објављених пре равно сто година: 1867. Иако су вести априлске, озбиљне су и нису узете из рубрике априлских шала.

БЕРЛИН. Један овдашњи занатлија открио је недавно нов начин израде држаља за метална пера који ће мастонице учинити потпуно излишним. Ево у чему се састоји његов проналазак: у сваку држаљницу-цевчицу сипа се толико мастила колико је потребно да се њоме пише два до три дана. Помоћу једноставног али добро смишљеног механизма мастило само дотиче до металног перца.

МАДРИД. Од дана првог издања „Дон Кихота“, од 1605. до 1867. године, то јест у раздобљу од 262 године, објављено је 400 шпанских издања ове књиге која и данас одише непролазном свежином и лепотом. Сервантесова књига била је преведена 168

пута на француски језик, 200 пута на енглески, 80 — на португалски, 96 — на италијански, 70 — на немачки, 4 пута на руски, 4 пута на грчки, 8 пута на полски, 6 — на дански, 13 — на шведски и један пут на латински.

ПАЗИС. Кринолине су потпуно изнишле из моде. Али од тога мужевни нису ништа добили. Јер, количина материјала потребног за хаљине и огртаче не само што се није смањила већ се и повећала: шлепови на њима достигли су досад невиђену, просто безумну дужину.

ПЕТРОГРАД. Физички опити извршени са атлантским телеграфом показали су да је за предају сигнала преко подводног атлантског кабла потребно 0,31 секунди. То представља брзину од 6.020 географских миља у секунду која је неупоредиво већа од оне која се постиже предајом сигнала путем сувоземних линија.

У ОВОМ БРОЈУ:

- ПОТЕРА У ЛИВИЈСКОЈ ПУСТИЊИ
- ПРИЧА
- ОПЕРАЦИЈА „ИДИОТ“
- НАЈВЕЋА СМУЧАРСКА ТРКА КРОЗ НАШУ ЗЕМЉУ
- УКРАДЕНА УСПАВАНКА
- ШАХ
- АНЕГДОТЕ
- СПОРТ
- ПИСМА ЧИТАЛАЦА
- ЦРТИЦЕ ИЗ БИОЛОГИЈЕ

ГЛАВНИ ГРАДОВИ СВЕТА

ПАНОРАМА ЦЕНТРА СТОКХОЛМА — „СЕВЕРНЕ ВЕНЕЦИЈЕ“, ГРАДА НА ПРЕКО СТОТИНУ ОСТРВА

СТОКХОЛМ

»ОСТРВО НА УЗАНОМ МЕСТУ«

Стокхолм је не само највећи град у Шведској већ и на целом Скандинавском полуострву. У њему живи преко 800 хиљада становника, а са предграђима он има милион и 140 хиљада житеља. Град заузима површину од 186 квм и територијално се дели на 83 рејона.

Стокхолм је основан 1252. године. Првобитно насеље је било на једном делу острва Стаден. Град се брзо развијао захваљујући рударству у Бергслегену. Рударски производи су упућивани бродовима преко језера Меларен, које је узаним каналом, управо тамо где је Стокхолм, повезано с Балтичким морем. Због тога је град и добио такво име. У току бурне и крваве историје

Стокхолм се бранио од Немача и Данача. Најзад, за време устанка Густава Вазе 1523. године, град се ослобађа од Данача и од тог времена почиње његов успон.

Сада Стокхолм лежи на мноштву стеновитих острва и полуострва, а обиље воде даје му својеврсну лепоту, па га стога називају и „Северном Венецијом“. У центру града је острво Стаден, на којем је краљев двор и зграда председништва владе. На оближњем острву је зграда парламента (риксдага). Северно од Стадена је пословни центар. Тамо су половином овог века саграђене високе зграде великих предузећа. Јужно од Стадена, у Седемарму, пајку посетитоца привлачи Етнограф

ски музеј и највећи парк Стокхолма — Јургорден. Поред залива Брунсвикен су школске и научне установе и неколико болница. Од древних грађевина познатија је велика црква Св. Николе из XIII века на Стадену, а на многим местима су споменици шведских краљева: Густава Вазе, Густава II Адолфу, Карла XII и др.

У Стокхолму има око 1.400 индустријских предузећа. У тим предузећима и трговинама ради 28 одсто становништва Стокхолма. Најважнија је металопераћивачка, машинска, електротехничка и хемијска индустрија. Предузећа тих индустрија су највећим делом концентрисана на северозападу и југоистоку тзв. Великог Стокхолма. Велики део њихових производа извози се. Ту су и три огромне банке веома значајне у привреди Шведске. У Стокхолму се стиче 5 железничких пруга, а његова лука је по величини на другом месту у Шведској — после Ге теборга. Град има два аеродрома: Брома и нови Арланда.

У послератном периоду саграђено је мноштво стамбених зграда, али се још осећа оскудица у становима. Развој градског саобраћаја доприноси метро; укупна дужина линија метроа износи 40 км, док јој је 20 км у изградњи. За 24 часа метро може да превезе око пола милиона путника. Поред њега раде још трамваји, аутобуси, тролејбуси и велики број таксија.

Стокхолм има 70 државних

и општинских основних школа, као и 50 државних и општинских гимназија и средњих стручних школа. Поред њих раде још 12 основних приватних школа и 22 средње приватне школе у којима наставу одржава преко 600 наставника и професора.

Стокхолмски универзитет је основан 1877. године, али је од њега старији Краљевски технолошки институт (основан 1827. године). У граду су још и више шумарске, трговачке, ветеринарске, музичке и друге школе. Највеће научне установе су: Краљевска академија књижевности, историје и древности (из 1786. године), Шведска академија (такође из 1786. год.), Академија уметности (1735. год.). Пољопривредна академија (1811 године) и др. У Стокхолму ради 196 биоскопа и десетак већих позоришта. У Краљевској библиотеци је преко 926 хиљада књига и 14 хиљада значајних рукописа.

Од укупно 300 новина, колико се штампа у целој Шведској, само у Стокхолму излази више од једне трећине; најпознатији су листови: „Дагес Нихетер“ („Новости дана“), „Стокхолмс-Тиднинген“ (Стокхолмске новине), „Афтонбладет“ („Вечерње новине“) и др. Од 1930. године излази и орган Комунистичке партије Шведске: „Њу даг“ („Нови дан“). Стокхолм има јаку радио и ТВ станицу.

БОЈА ЗДРАВЉА

Пилиће који су се извели истог дана сместили су у неколико малих одаја од којих је свака имала зидове друге боје. Тако је једна одаја била плава, друга црвена, наранџаста, жута, зелена и љубичаста. После три дана пилиће су из-

мерили. У тежини су највише добили пилићи из плаве одаје, а најмање они из црвене. Пилићи из црвене одаје просто нису имали апетит. Опит је изведен у Сједињеним Америчким Државама.

АНЕГДОТЕ

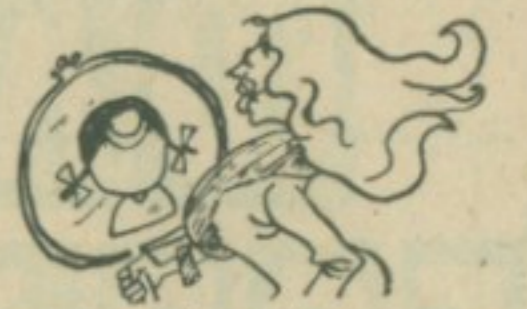
Није ѿо једносѿавно

Руски композитор и пијаниста Антон Рубинштајн (1829—1894) отишао је једне године на Црно море да се одмори. Тамо је најмио учитеља пливања јер није знао да плива. После низа теоретских лекција које је добио, Рубинштајн реши да уђе у воду и види шта ја научно. Храбро закорачи дубље у море али поче да тоне. Учитељ пливања прискочи му у помоћ, извуче га и рече му:

— Ви, маестро, мислите да је пливање тако једноставна ствар као што је свирање на клавиру!

Вечно млада

Холивудска глумица Заза Габор, која игра и улоге савим младих девојака, причала је једном у неком друштву.

— Једном ме је моја петнаестогодишња кћерка запитала: „Мама, колико ти имаш година? Кад сам јој одговорила да имам 21 годину, она се мало замислила а онда ми је казала:

— Све ми се чини, мама, да ћу једног дана ја бити старија од тебе.

Пишање ѿриоришеша

Александар Флеминг, научник, који је открио пеницилин, требало је да једном држи у Белфасту неко предавање. Али, кад је стигао на лондонски аеродром речено му је да су сва места у авиону заузета, односно, да су резервисана за званичне особе које имају „највише приоритетно право“.

На једвите јаде Флеминг је успео да се „убаци“ у авион. И тек кад је авион узлетео, дозвоао је да су остали путници службеници и сарадници министарства здравља, службено упућени у Белфаст да чују Флемингово предавање.

Ripley's - Веровали ишли не!

ОДАНИ СИН

СУЛТАН САЛАДИН (1138-1193) ВЛАДАР ЕГИПТА И СИРИЈЕ ПОНУДИО ЈЕ СВОЈЕ ЦАРСТВО СВОМ ОЦУ АЗУБУ АЛИ ЈЕ ОВАЈ ОДБИО ДА ГА ПРИМИ - САЛАДИН ЈЕ ИПАК ПОСАДИО ОЦА НА ПРЕСТО И СВАКОГ ДАНА ДОЛАЗИО ДА МУ СЕ ДУБОКО ПОКЛОНИ

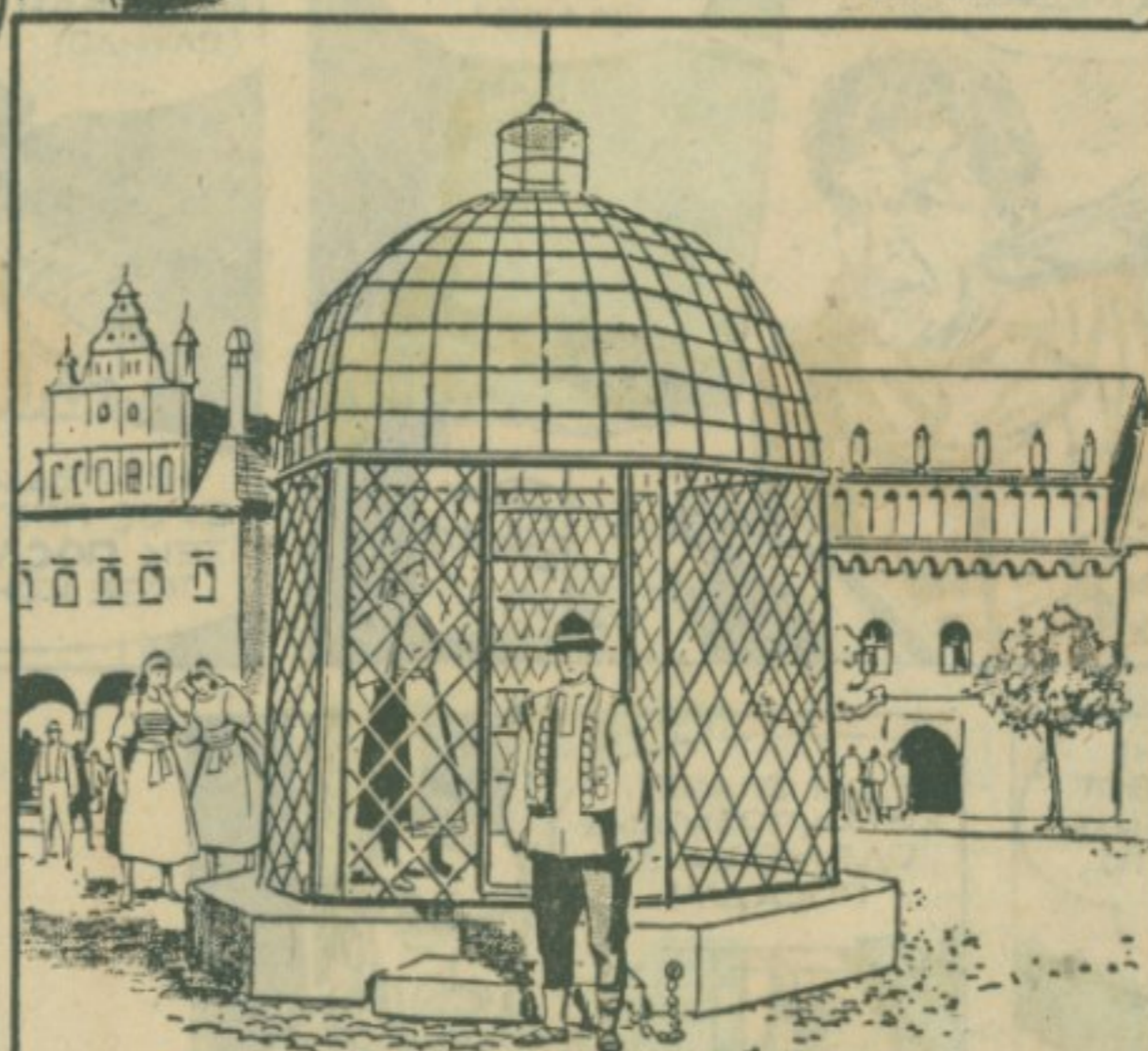

ЛОРЕД ЕРСКИН ВРХОВНИ СУДИЈА ЕНГЛЕСКЕ НАУЧИО ЈЕ СВОЈУ ПУДЛИЦУ ДА САТИМА СЕДИ ДРЖЕКИ ШАПЕ НА ОТВОРЕНОМ ЗАКОНИКУ СА СУДИЈСКОМ ПЕРИКОМ НА ГЛАВИ

СУЛТАН ЈУСУФ ТОЛИКО ЈЕ ЦЕНИО ЈЕДАН ФЕЊЕР У ОБЛИКУ МНОГОКРАКЕ ЗВЕЗДЕ У ПАЛАТИ АЛХАМБРА У ГРАНАДИ (ШПАНИЈА) ДА ЈЕ ПОД ПРЕТЊОМ СМРТНЕ КАЗНЕ ЗАБРАНИО НЕГОВО КОПИРАЊЕ

© King Features Syndicate, Inc., 1966. World rights reserved.

ЉУБАВНА КЛОПКА

У ЧЕХОСЛОВАЧКОМ СЕЛУ ЛЕВСКИ ПОСТОЈАО ЈЕ НЕКАД ОБИЧАЈ ДА НАПУШТЕНУ ДЕВОЈКУ КОЈА ВИ ТУЖИЛА СВОГ ВЕРЕНИКА ЗАТВОРЕ У ВЕЛИК КАВЕЗ НАСРЕД СЕОСКОГ ТРГА А ДА МЛАДИКА ЛАНЦЕМ ВЕЖУ ЗА РЕШЕТКЕ И ДРЖЕ ИХ ТАКО СВЕ ДОК ОН НЕ ПРИСТАНЕ НА ЖЕНИДБУ

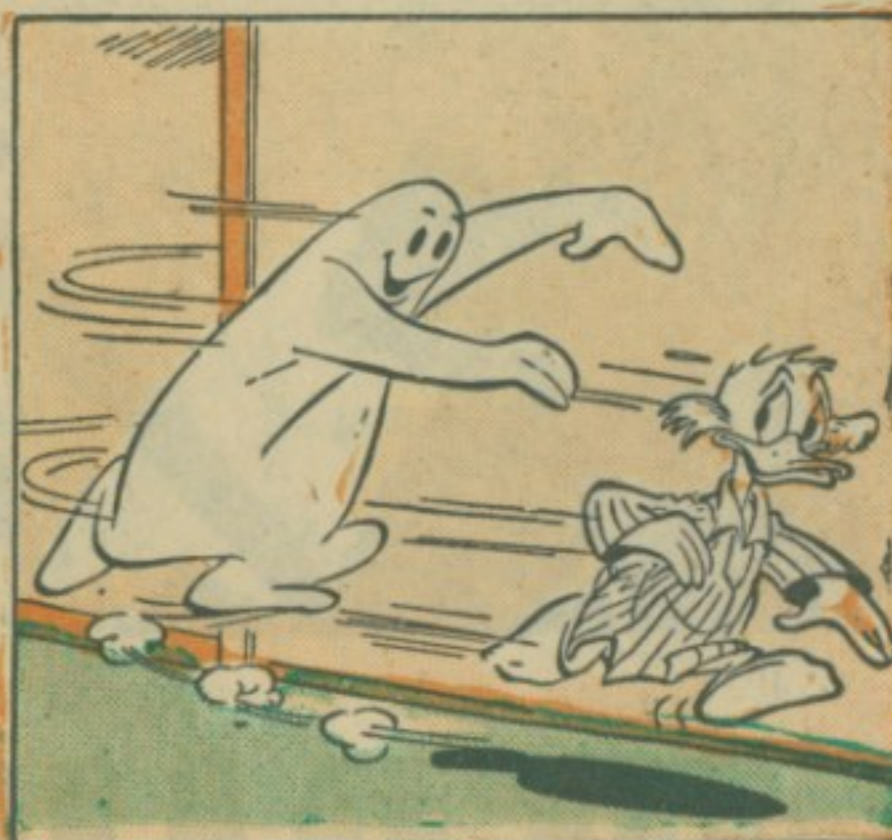

СЕР ВИЛИЈЕМА СТЕНЛИЈА

(1548-1630) ВОЈНИКА И АВАНТУРИСТУ ХОЛАНДЦИ СУ ТОЛИКО ПОШТОВАЛИ КАО ЈУНАКА ДА СУ ПОНУДИЛИ ЕНГЛЕСКОЈ 1000 ЗЛАТНИХ ФУНТИ ЗА ЧАСТ ДА ГА САХРАНЕ НА ХОЛАНДСКОМ ТЛУ. ЕНГЛЕЗИ СУ ОДБИЛИ - А МНОГО ГОДИНА КАСНИЈЕ ДОЗНАЛО СЕ ДА ЈЕ СТЕНЛИ ИЗДАО ОВЕ ЗЕМЉЕ

好 "ДОБРО" СЕ НА КИНОСКОМ ПИШЕ ЗНАЦИМА КОЈИ ПРЕСТАВАЈУ СУБРЕТ ДЕВОЈКЕ И МОМКА

WALT DISNEY ПАЈА ПАТАК

СПОРТ

НАЦИЈА РВАЧА

срећник који би био почаство- ван таквим позивом морао је да одмерава снаге са султаном и да ризикује главу у случају ако благовремено не изгуби битку. Тако су јаки и смели борци често страдали али такође и бојажљиви који нису смели да захвате противника. И једни и други били су предавани целату.

Данас се у Турској рвање одржава према утврђеним правилима и у стварном спортом духу. Сваке године у јуну навијачи из целе Турске долазе на турнир у Едирни да посматрају најбоље рваче спремне да се боре до послед-

ком. Уз звуке добоша, зурли и других инструмената учесници певају и играју. Затим се окупљају око бакарног котла са око 50 литара маслиновог уља. Ту се одвијају последње и најважније приреме. Сваки рвач маже тело и тесне кожне чакшире уљем. Уместо ринга ту је широко борилиште чије границе борци не смеју да пређу. Парови се одређују жребом а победници се састају међусобно. Сустрети нису временски ограничени, већ трају све док један од противника не буде положен на леђа. На крају турнира остају стварно најјачи.

Рвачи добијају, већ према постигнутим резултатима, новчане награде, овцу или краву, а понекад и бика племените расе. Осим тога постоји нада да се добије највреднија награда: тренери државних репрезентација управо међу „уљаним рвачима“ траже кандидате за светско првенство.

Рвање има дугу традицију у Турској. И сам султан Абдул Азис (1867 — 1876) бавио се овим спортом,

али на свој начин. Тако је да би одржавао „форму“, слао позиве појединим истакнутим рвачима из народа. Не-

њих могућности. То су здрави и као медведи јаки мошци који за наступе дуго вежбају. Такмичење почиње музи-

У ПОМОЋ: МАРСОВЦИ!

Руководиоше туристичког друштва у чувеној швајцарској бањи Сен Мориз ухватила је паника. Многобројни смучари на снежним стазама швајцарских Аали изложени су нападима једне врсте силеија који себе називају „хаволима“. „Јуре на брзим смучкама од метала или пластичне масе, обучени су као Марсовци, понашају се као гориле и управљају оштрице сво-

јих смучки према сваком ко се појави на њиховом путу. Ма колико је то тужно, бићемо присиљени да тражимо полицијску помоћ“ — гласи званично саопштење туристичког друштва. Америчка агенција Јупи која је то објавила, додала је још: „Смучарски излети под заштитом полиције? За тако нешто још се није чуло“.

СПОРТ

Уређује: Паја Патак

Ква Ква

По рецепту

Паја је морао неким послом да оде рано од куће не стигавши да било шта припреми за ручак. Због тога је рекао дечањима да се они за то постарају и скувају меку чорбу од меса.

— Ево вам новац за месо, и у „Кувару“ имате рецепт како се таква чорба кува.

Кад се вратио у подне, сто је био постављен а чорба зотова.

Али, кад је ставио први комад меса у уста, Паја се намршти и запита?

— Зашто вам је месо овако тврдо? Зар нисам казао да се држите рецепта?

— Па тако смо и урадили, ујка Паја — одговори му Гаја. — Тамо јасно пише: килограм меса треба кувати два часа. Ми смо купили пола килограма и кували смо један сат.

Раја модел

Прочитао Раја у новинама да би неки вајар добро платио дечака који би му позирао као модел за фигуру дечака. Раја се прихватио овог посла и једнога дана када је кип био при крају, вајар који је био расејан, приђе са длетом и чекићем до Раје, ми слећи да је то кип, али се трже кад Раја узвикну:

— Извините, маестро, још сам модел.

Узрок беспослице

Пера остао без посла, па се сетио да се пријави као незапослен и прими помоћ.

— Ваше занимање? — питају га.

— Ловац на тигрове.

— Али — упита у чуду чиновник — у нашој земљи нема тигрова.

— На жалост, тако је, па ја сам управо због тога без посла.

Кад је испит у глави

Пред испите из географије Влаја се разболео на ујка Паја доведе лекара да га прегледа.

— Јако је ослабио — рече лекар, а сем тога и температура му је порасла на 39 степени.

— Северне или јужне ширине? — упита Влаја, стално мислећи на испит.

Неразумевље

— Мићо, ти си данас опет добио двојку — зграњава се Мики. Затим, покушавајући да нађе оправдање за свог стрића, пита га: — Можда ниси разумео учитељево питање?

— Не, ујка Мики. Ја сам разумео његово питање, само он није разумео мој одговор.

ОПЕРАЦИЈА «ИДИОТ»

Година 1945. свима је указивала на скорн завршетак рата. Крајем марта 3-ћа чета, једног америчког пука, којом је командовао поручник Смит Спајсер, добила је задатак да заузме један стари замак у Немачкој. Чета је јуришала више пута на замак али сем неких споредних зграда које је заузела уз приличне губитке, ништа друго није могла да учини. Поручник Спајсер који је био резервни официр, иначе архи текта по професији, уживао је у раскошној архитектури главне зграде замка из кога су немачки митраљеви бљузали ватру. Желео је да освоји замак без рушења и зато није тражио помоћ авијације. И док се он трећег дана саветовао са својим наредником, у собу је ушао мајор Бејли, командант њиховог батаљона, вукући за собом редова Џејсона Подија.

— Поручниче, ко је овај идиот? Замало ме није убио — викао је мајор ван себе од љуте.

Џејсон Поди је био пореклом Мексиканац и важио је за шерета целе чете. Практично је радио оно што је хтео, упркос кажњавању. После неког испада убрзо би новим својим гестом све поправљао и опет би све пошло по старом. Није волео да слуша наређења претпостављених и све је радио на своју руку. За време напада обично би се за вљачио у неку рупу тако да га је тешко било пронаћи. Или би се појавио тамо где га нико не би очекивао а намање непријатељ и често сам ре шавао оно што цела чета није могла. За време напада на овај замак он се извљачио говорени да није луд да тако глупо погине.

Мајор Бејли је објаснио поручнику да је Поди пуцао у његов цип када је долазио. Поди је одмах признао, али се бранио да је мислио да је то био немачки цип јер се изненада појавио из правца одакле га нису очекивали. Мајор је заповедио нареднику да опреми све потребно за извођење Подија на војни суд, а по тада наредник му лично одговара за све његове поступке. Пошто је издао сва та наређења, затражио је од поручника објашњење зашто за мак није заузет јер је то успорило операцију целог батаљона. Поручник се бранио да Немци пружају отпор преко сваког очекивања и да је решио да тражи помоћ авијације пошто нема топове помоћу којих би порушио зидове. Мајор очигледно није био задовољан тим одговором па је запитао наредника:

— Имаш ли ти или било ко други неки паметнији предлог да што пре заузмемо тај проклети замак?

И док је наредник размисљао шта да одговори, јавио се редов Поди: — Ја имам један предлог, господине.

— Мислећи да му се Поди руга мајор је наредио да га избаци из собе. Наредник га је извео. Упутио се према мајоровом ципу који је стајао накривљен јер му је једну гуму пробушио метак из Подијеве пушке и наредио му да хитро промени гуму и када буде готов да га извести.

Завршивши разговор са поручником и мајором, наредник је пошао да види шта је Поди урадио. Био је већ љут што га овај још није обавестио да је гума монтирана. Али на његово велико запрепашење гума није била ни такнута и цип је стајао накривљен као што је и био. Почео је да дозива Подија претећи му да ће га пребити што није извршио наређење. Распитивао се код других војника где

је Поди, али му нико није могао ништа рећи. И наредника је почела да хвата паника јер је Поди више пута претио да ће пребећи Русима чим се две армије довољно приближе, а то је сада био случај. Наредник се плашио да ће мајор њега извести пред ратни суд уместо Подија ако овај то заиста учини.

Почео је као безуман да јури околу дозивајући Подија преклињући га да се врати. Обећавао му је да му неће ништа и да се мајор само шаљиво када је рекао да ће га извести на ратни суд. Али, у залуд је наредник викао, молио претио — Подија није било нигде. Као да је у земљу пропао. Таман је хтео да се врати и обавести поручника и мајора о нестанку Подија, када је зачуо штектање митраљеца на десном крилу замка. Знао је да тамо нема њихових војника. На кога су онда

Немци пуцали? Појурно је у том правцу и на своје задовољство угледао Подија како гура велика колича пуна дрва. Е, управо у њих су Немци гађали из митраљеца. Али те беле облике дрвета добро су чувале Подија који је, очигледно, уживао у тој игри.

Наредник му је заповедио да се одмах врати али се Поди само шеретски смејао и пркоси му говорио: „Дођи па ме присили“. Поди је знао да је у безбедности а да би наредник био изложен смртоносној митраљеској ватри ако он се усудио да му приђе. Али наредник није имао други избор и искористивши тренутак када је митраљез улепори своју ватру ка дрвима, јурнуо је и прикључио се Подију. Поново му је наредио да се врати на што му је По-

ди рекао да му не смета у извршењу задатка јер је добио наређење да заузме замак. На питање наредника ко му је наредио одговорио је: „Ајзенхауер“.

Наредник га је гледао запрепашено. Није знао шта да мисли, да ли да му верује или не јер са Подијем човек није био никад најчистио кад говори озбиљно а кад не. Али за све време разговора Поди је и даље гурао колича ка отвору замка из кога их је митраљез засипао ватром. Наредник је чак покушао да ухвати точак и спречи колича да иду напред. Тада му је Поди озбиљно рекао да ће га убити ако га и даље буде ометао у извршењу задатка који је добио лично од главнокомандујућег. Наредник више није знао шта да ради. Остало му је једино да гледа да се и сам добро скло. Ни иза облика да га митраљез не би закачио.

Када је догурао колича близу створа, Поди је одшрафио ручицу бомбу, активирао је и вешто убадио у отвор замка у коме се налазио митраљез. Убрзо је и друга бомба пошла истим путем. Али већ после експлозије прве бомбе митраљез је заћутао. За сваки случај Поди је убадио и трећу бомбу а онда наредио нареднику да му помогне да одгурају колича до следећег митраљеца. Убрзо су и друга два митраљеца била ућукана на исти начин. Када су наредник и Поди ушли у замак, од петнаест Немаца деветорица су била мртва а остали су се предали без отпора. Поди је спровео војнике у штаб чете. Али Поди не би био Поди када не би то искористио за шалу. Заповедио је нареднику да остави последњи док је Немцима вратио пушке — разуме се празне — и натерао их да изненада уђу у штаб чете. И мајор и поручник видећи на оружане Немце дигли су руке у вис, али кад се иза њих појавио и Поди било им је јасно шта се десило. Подију је, наравно, и том приликом као и раније било опрштено.

КРАЉЕВИЋ МАРКО У МИЛАНУ

Шездесетих година прошлог века, кад су код нас оснивана прва организована позоришта, која су углавном давала историјске комаде, у миланском позоришту „Скала“ приказиван је један српски комад! Италијански писац Франческо дал’Онгарио, према једном делу Николе Томазеа, написао је драму „Српски Херкул“ и она је, како је забележено, имала успеха у Милану.

Октобра 1863. године, тада познати глумица Тома Салвини, играо је насловну улогу овог комада у Трсту, у позоришту „Армонија“. Том приликом Југословени из Трста предали су му на дар сребрну буздован са натписом: „Томи Салвинију позорно протумачивши на позоришту јуначка дела Краљевића Марка списана Ф. Дал’Онгарио за спомен дивећи му се Словени у Трсту“.

Нека буде обућар

Немачки научник Макс Бори, добитник Нобелове награде за физику 1954. године, причао је једном о Ајнштајну: Када сам му се пре много година обраћао с молбом да за овог или оног даровитог ученика нађе неко место, обично сам од њега добијао овакав одговор: „Пустите га нек буде обућар или тесар. Ако му је заиста стало до науке и ако је уопште створен за њу, сам ће себи прокрчити пут!“ То су ипак биле само речи. Ајнштајн је увек, кад год му је то било могућно, пружао помоћ.

УКРАДЕНА УСПАВАНКА

(Ескимска ђрича)

Вран. Чуо је песмицу, чућуо је мало даље од гнезда и стао да слуша. Слушао је, слушао и толико му се песмица допала. Не, не може се ни причати колико му се допала.

ни да молиш, нећу ти је дати. Наћутио се Вран. — Кад нећеш милом, ја ћу ти је узети силом! И Вран је полетео на мајку, отео јој песмицу и одлетео.

Стао је, да моли Снежну Стрнадцу.

— Дај ми ту песмицу! — Шта ти је? — одговорила му је она. — Не могу ти је дати. Имам само њу. Немам ниједну другу.

— Преклињем те — стао је да наваљује Вран. — Ја без те песмице не бих више могао да живим.

— А мој синчић без те песмице не може да заспи. Немој

Тада се синчић раздерао, заплакао. И мајка се расплакала.

Уто се и отац вратио из лова. Запањено се: плаче му син, плаче жена.

— Шта је? — питао је — Каква се несрећа догодила?

— Страшна — одговори мајка. — Налетео је Вран, отео ми нашу песмицу. Сад наш син неће да заспи, грло ће из-

дерати, очи исплакати! Како ћемо сад живети?

Разгневио се отац, свињом очима, дупнуо ногом.

— Дајте ми ловачке рукавице, мој ратнички лук, моје убојне стреле. Полетећу да тражим разбојника, из грла ћу му песму ишчупати.

Летео је, летео, много је птица видео, али Врана нигде. Назад је на хридињама угледао читаво јато врана. Слетео је недалеко од њих, затерао лук и стао да чека. Која од врана буде запевала — ту ће стрела и породити.

Вране су, међутим, биле заузете својим пословима. Старици су се грејали на сунцу, старице су оговарале. Младеж се забављала. Врани-младини шалупали су на уво вранама-девојкама. И нико песме није певао, ни своје ни Снежних Стрнадца. Понекад би неко гракнуо, али — зар је то песма.

Полетео је отац даље. Летео је, кружио и одједном види: седи Вран на дрвету. Забацно главу, затворио очи, нише се и пева:

Чије су то ножице?
Чија су то крилаца?
Чија је то главица?
Чије су миле окице?
Чије?

— То је он, крадљивац! Украо је најлепшу песмицу на свету — казао је отац.

Сео је на једну грану на том истом дрвету, затерао лук и оданео стрелу на Врана. Али, стрела је склизнула низ тврдо Враново перје и пала на земљу. Вран је није ни приметио, ни очи чак није отворио. Певао је даље.

Тада је отац извукао све стреле из тоболца и почео да их одапиње на разбојника. Све по четири одједном.

А Вран и даље пева:
Ој, чије су то ножице!
Ох, чија су то крилаца!
Ој, ој, нешто ме је у крило ударило!

Ох, чија је то главица!
Ој, нешто ми срце пара!
Ох, чије су то миле окице!
Ој, ох! Ох, ој! Не могу више. Кра-кра-кр.

И Вран је испустио песмицу из кљуна.

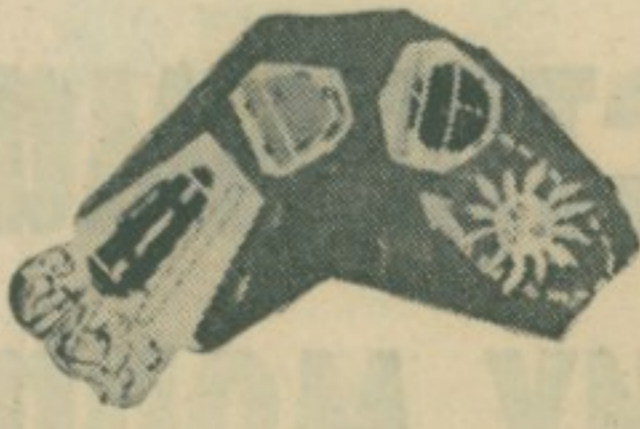
Отац је ухватио песму још у лету и похитао свом гнезду. Кад му се приближио чује: синчић се дере, жена плаче.

— Не плачите! Отац сам нашу песмицу од злог Врана. Ево је!

Мајка се обрадовала и запевала. Ућутао се и птић и одмах заспао.

Отада снежне стрнадце чим угледају вране у близини, замућу. Боје се чак и кљунове да отворе. И тако су сачувале песмицу. И данас је још све снежне стрнадце певају својој плачљивој деци.

Тајним каналима микро-филм је најзад стигао на место одређења. Када су увеличани снимци стигли на сто шефа једног од о-

гли да се сложе у мишљењу. Свако је имао своју теорију.

Тако се, препричано, развијају догађаји у књизи познатог енглеског писца Грејема Грина. Замиримо у почетак догађаја. Енглеска обавештајна служба успела је да после великих натезања заврбује човека који је живео у Хавани (књига се тако и зове: „Наш човек у Хавани“). Тај човек се ничим није истицао сем што је енглеског пореклом. Поред тога био је прилично невешт трговац; у Хавани је имао рад-

РАКЕТА у нашој кући

бина, која се налази на осовини електромотора, на петнаест хиљада обртаја у мину-ту тера кроз усисивач ваздух ураганском брзином од 30 до 40 метара у секунди. Да се не би стварале јаке вибрације „наопаки“ мотор има нарочите гуме амортизере — иначе би нам усисивач излетео из руку. Поред тога, електромотор се укључује у електричну мрежу преко блока кондензатора да рад усисивача не би стварао сметње радио и телевизијским пријемницима.

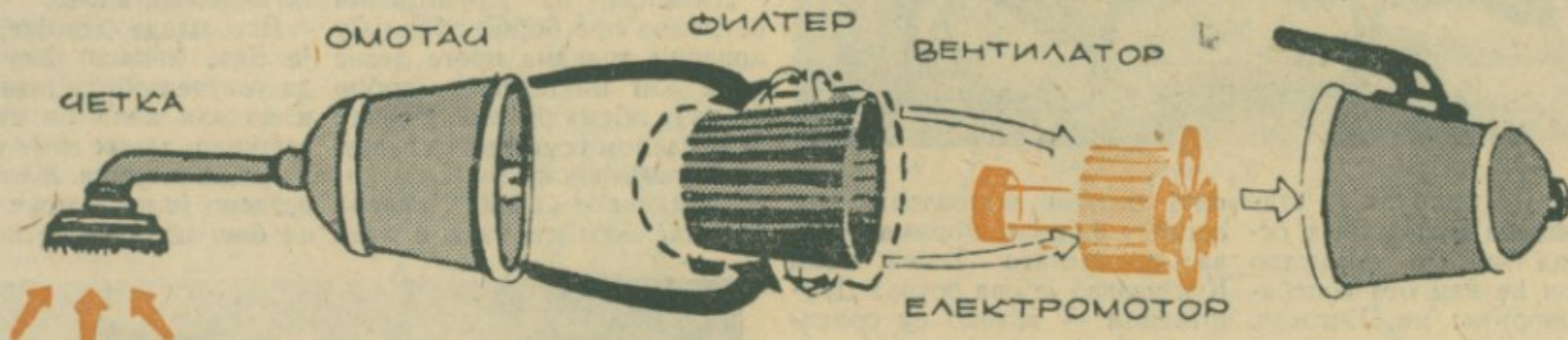
Све те особености, да их назовемо унутрашњим, не сме тају усисивачу да личи на ракету. Издају га само црево и четке. Њих је Гринов јунак разумно удаљио и њихове снимке није ни послао у центар обавештајне службе.

У конструкцији „кућне ракете“ постоји још један део који указује да то може бити само усисивач за праšину. То је филтер. Он је скривен унутар апарата и њега Гринов јунак није могао да избаци, као што је то учинио с цревом и четкама. А можда је баш то и збунило стручњаке?

Филтер се негде пробушио и треба га заменити.

Према прорачунима конструктора, усисивач за праšину олакшава чишћење стана за два до два и по пута. Међутим, има сумњалица који кажу: „То је Сизифов посао!“ Они су, само донекле у праву. Покупивши праšину са свих и из сви ствари у стану, одлазите у двориште да истресете кесу, а затим се задовољни враћате у кућу носећи на ђоновима ципела или папуча нову „порцију“ прљавштине. Могло би се опет из почетка.

И због тога се у главама конструктора родио шаљив (али примамљив) сан: начинити такав усисивач који би скупао праšину и одмах је избацивао у четврту димензију. Тада на читавој нашој тродимензијалној планети не би остала ни трупчица праšине.

дељења „Интелигенс сервиса“, овај је ускликнуо: — Сјајно!

Пред њим су лежали цртежи непознатог ракетног мотора. „Каква срећа“ — помислио је шеф одељења. — Не, нисмо ми узалуд полагали у њега на ду!

Међутим, радост је била преурањена. Обавештајца није ништа јављао какав је то мотор, како ради, какве су његове могућности. И стручњаци „Интелигенс сервиса“, ево већ ко зна који дан, лупају главу и... не могу да нађу решење за проблем. Затражили су помоћ и од морнаричке обавештајне службе. Ма како то било понижавајуће, морало се признати: колеге из морнарице темељитије су упознати са техником. А сада су заједно лупали главу и никако нису мо-

гу која је увек била на рубу банкротства. Јунак Гриновог романа уопште не жели да се везује с „Интелигенс сервисом“, али је упао у његову мрежу и не може из ње да се извуче. У централи чекају доказе његовог рада, „веза“ га стално на то подсећа. Тада јунак одлучује: узима са полице у својој радњи усисивач за праšину...

Остало нам је познато. Нама је познато, али не и сарадницима обавештајне службе који разбијају главу над цртежима необичног усисивача. „Како се могло догодити, запитате, да стручњаци... Али, таква је, мало иронична, машта писца Грејема Грина. Ипак, треба приметити да је његов јунак заиста имао тренутак надахнућа када се до-

сетио да се послужи усисивачем.

Погледајте горњи цртеж. Свега неколико потеза и обични усисивач за праšину већ се претворио у ракету — у њен трећи степен — која лети кроз космос и, најзад, у међупланетарну станицу.

Али, усисивач и ракета нису слични само по спољашности. То се лепо види на нашем главном цртежу. Зар то није, кажите, реакторни мотор? Ево дифузора — ту се усисава ваздух. Сличност се наставља пре-

ко омотача, затим долази неки тајанствени део и ако не бисмо написали да је то филтер који скупља праšину, теško да бисмо погодили његову намену. Затим струја ваздуха обрће турбину (то је потребно за напајање електричних свећница мотора). А ваздух који избија из млазнице ствара потисак и „ракета“ лети.

Ипак, усисивач не лети. И то због тога што се у њему све догађа супротно. Не окреће ваздух турбину већ мала тур-

ЦРТИЦЕ ИЗ БИОЛОГИЈЕ

КРИЛАТИ СТАНОВНИЦИ

Од око осам и по хиљада нама познатих врста птица, само се око 200 могу назвати правим морским птицама: оне су стално везане за море или морску обалу првенствено због хране. Неке од морских птица, као албатрос, готово цео свој век проведу летећи над бескрајном луцином и само се у време гнездења и полагања јаја враћају на копно. Поменимо само неке птице које су, делимично, или изразито, морске. То су пингвини, албатроси, бурнице (бурњаци), пелјанци, корморани, гуске, пловке посебне врсте, неке шљуке, галебови, неке чигре, гљивци... тако даље. Ове птице се хране морском рибом и другим мањим морским животињама. Сматра се да оне улове годишње више рибе него сва рибарска флотила у свету заједно!

Пингвини могу месецима да живе у мору. Ту се и играју, слично дельфинима, не сметају им чак ни страшни ударци леђних олујних ветрова Антарктика. Хране се углавном рибом и мекушцима, а сами су често плен оних морских змеја које доспевају чак до хладних јужних поларних мора. Сматра се да су сурови услови живота Антарктика неопходан услов за живот ових птица; пингвини су у ствари у борби за опстанак са другим животињама у хладноћи од које већина других животиња бежи — нарочито звери — наши савезници.

Албатроси су такође типичне морске птице. Месецима живе над отвореним морем и слично пингвинима могу да спавају непосредно на самој морској води и да пију морску воду! Има их такође само 13 врста, од којих је најпознатија обични албатрос, који има распон крила до три метра. Албатроси се хране но-

ћу, када се мноштво животиња подиже ка површини мора. При лако ветру, албатрос је у стању да сатима лебди у ваздуху не машући крилима. Лов на албатросе помоћу у-

од албатроса користи врло цењено перје од кога се израђују простирке, а дугачке шупље кости користе се за прављење чибук и других предмета. Неке врсте албатроса су

Ове птице прелете огромна растојања да би доспеле на врло удаљена острва где се гнезде и полагају само по једно јаје. Пошто мало младунче отхране, родитељи их убрзо напуштају и враћају се поново хиљадама километара натраг одакле су долетели да би презимели. А шта се дешава с младунцима? Пошто оја чају они такође прелећу исти пут у правцу где су се вратили родитељи на зимовање! Како младе птице, које нису никада летеле у том правцу проналазе удаљена мора и обале, остаје за сада тајна. Енглески орнитолог (биолог који проучава птице) др Ј. Меријус прстеновао је једну такву птицу-са острва Мен, коју је пустио у Бостону, око 6.000 км далеко од поменутог острва. После дванаест и по дана птица је успела да се врати на

пан“, пада састављених крила стрмо се обрушивши у море са висине од око 30 метара и више, испуштајући при том звук сличан оном кад авион пикира. У тренутку кад удари о воду, у ваздух се подигне талас висок и до четири метра! Птице из фамилије корморана су у стању да дуго пливају под водом прогонећи свој плен. На истоку, највише у Јапану, рибари користе ову птицу за довање рибе, али јој при томе око врата стављају узани прстен да птица не би могла да прегута уловљену рибу. Птица гвајна фрегата је једна од најбржих морских птица. Она је прилично велика и у распону крила има око два метра. Међутим на води је прилично неспретна да сама лови па пре

МОРА И ОКЕАНА

Пингвини, те троме птице у фраку од перја, мирне су животиње. Данас их има само тринаест врста. Тело им је у облику торпеда што им омогућава да пливају веома брзо: и до 40 км на час. Најкрупнији пингвин је царски пингвин: достиже висину од преко једног метра, а тежи и до 25 кг. Насупрот њему, пингвин „аде-ла“ је врло малог раста и ви-

ше подсећа на децу играчку, него на живу птицу. Због његовог изгледа занимљиво је поменути ђубастог пингвина, затам „магарећег пингвина“, који је добио ово име по томе што њаче, а живи на Змијским острвима, јужно од Новог Зеланда.

даци са свињетином као мамцем омиљена је забава морнара. Извучен на брод, албатрос не може да полети са палубе, јер му је за то неопходан већи „дужи залет“. Морнари га обично не убијају, најчешће из сујеверја јер се сматра да то доноси несрећу. Иначе, се-

на жалост због претераног и нерационалног ловљења истребљене, као што је случај са врстом Стелер. Неке птице из фамилије бурница могу се видети како „седе“ на води, мотрећи на животиње које вешто хватају на површини или роне за њима.

острво! Неки опити су потврдили да се извесне птице оријентишу према звездама, али још ни данас не постоји задовољавајуће објашњење за изванредну способност птица да се оријентишу у простору. Како морске птице лове рибу? Једна од њих, птица „глу-

паца друге птице и отима им рибу. Живот морских птица још није довољно у целини изучен па и научници у том правцу стално долазе до нових података а у томе им помажу нова свакодневна запажања као и телефотографије.

КО ЈЕ ОТКРИО АМЕРИКУ

Мада још није дефинитивно утврђено када су се први Европљани искрцали на амерички континент, сматра се да су јапански рибари дошли на обале Еквадора отприлике 4.500 година пре него што је Кортес стигао у Мексико. Ово тврђење научници заснивају на пронађеној грнчарији код села Вилдивија у Еквадору пре три године. Исти такви комади грнчарије нађени су на јапанском острву Куишину, познатом по рибарским насељима. Изван сезоне риболова становници овог острва били су вешти грнчари. Како су остали у рибарењу и по ме-

сец-два, то су са собом носили доста посуђа у коме су држали воду и храну. Често се дешавало да их олуја и морска струја заувек однесу на пучину океана и да ту нестане. Међутим, изгледа да је нека група имала среће да је струја однесе чак на обале Еквадора где су, вероватно, улуптали тамошње рибаре у тајну грнчарења. Научници са мо тако могу да објасне да се потпуно исто глинено посуђе производи у исто време на два разна краја света удаљена 8.000 наутичких миља (једна морска миља износи 1852 м).

Мачак у чизмама

Подвиг једног мачка из Ахена многе је подсетио на стару причу о чизмама од седам миља. Његову господарицу позвали су неки рођаци из Фленсбурга, града на северу Немачке, у посету. Она је прихватила позив, спаковала своје ствари у кофере, мачка у корпу и — отпутвала. Међутим, седмогодишњем мачку

Мерлу нова околнина очигледно се није свидела. Средином фебруара мачак је нестало без трага да би се три седмице касније нашао испред стана своје господарице у Ахену. За двадесет дана мачак је превалио 700 километара, показавши при том изванредан смисао за оријентацију.

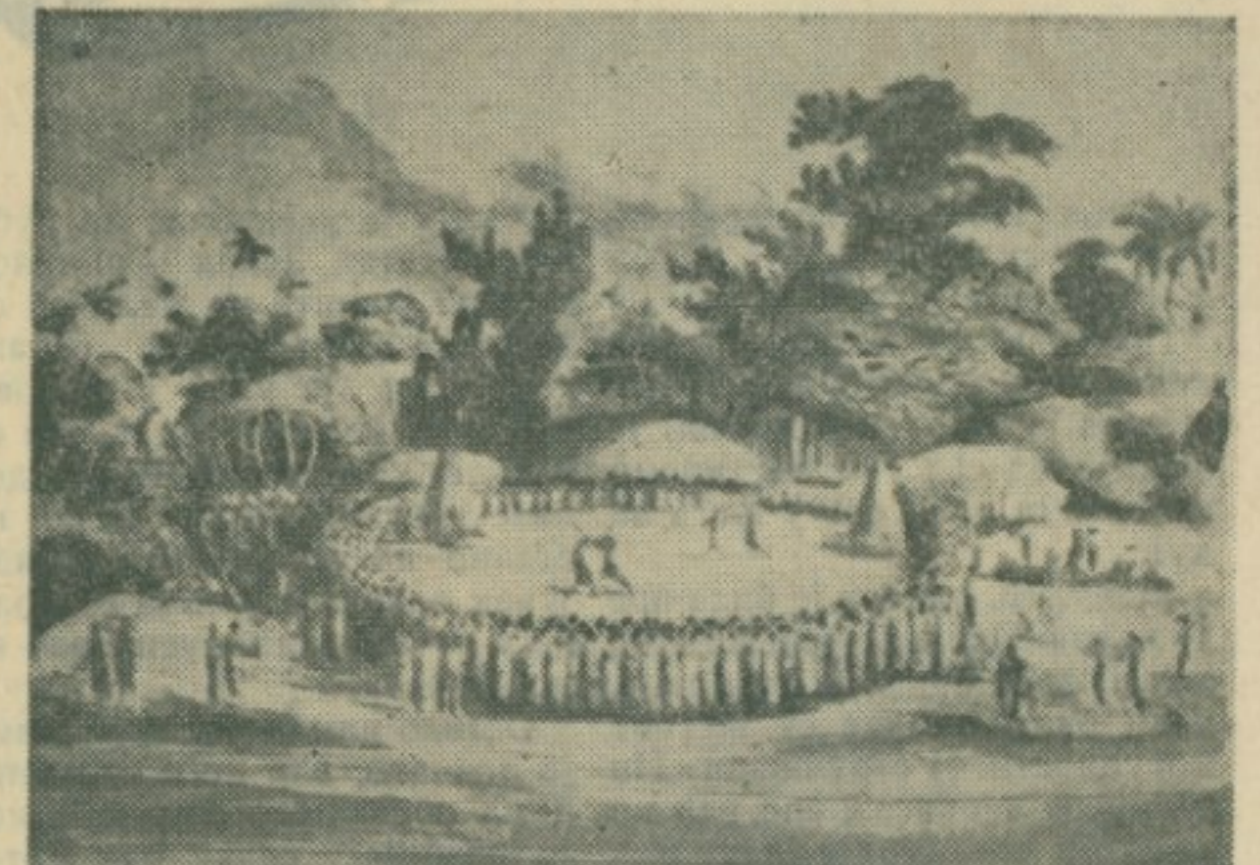
Упитајте било којег старовника Британских острва ко је измислио бокс и он ће вам без колебања одговорити: ми, Енглези. Он ће вам чак испричати ко је и када правилима ограничио борбу песницама и тиме је претворио у бокс: Џејмс Браутон 1743. године. Тако су мислили и морнари Џејмса Кука када је седамдесетих година 18. века

онај велики морепловац посетио у Јужним морима острва архипелага Тонга. Сам Кук назвао је ова острва Друштвеним — толико су срдечно острвљани дочекали њега и његове сапутнике. Ту су морнари, на своје велико чуђење, присуствовали такмичењу које се мало чиме разликовало од такозваног енглеског бокса. Мирни и спори острвљани

ФУХУ на острвима јужних мора

просто су се преображавали противника на земљу. Нокаут тим борбама. Ево како капитан Кук описује борбу боксера на острвима Тонга: „Боксери на Друштвеним острвима пре борбе обавијају црвеним тракама прсте десне руке али подједнако добро боксију обема рукама. Ударци су углавном усмерени на главу а као најефикаснији, који доноси највише „поена“, сматра се онај који се заде с лево

После мушкараца на ринг су излазиле жене. Две младе девојке, причао је Кук, никако нису желеле да уступе победу једна другој и ко зна како би се двојој завршио да их није развадила једна старица. Женски бокс оставио је на Кукове морнаре не баш пријатан утисак.

стране да би се одмах затим, пре него што се противник прибере, нанео ударац и с десне. Зар то није двострук кроше или „хук“ како Енглези кажу. Борба је обично трајала два-три минута после чега је победник одлазио да се покљони тури-тонга — господару острва. Такмичења су одржавана на чистом, равном простору у присуству многих посматрача поређаних у широком кругу. По завршеној борби „навијачи“ су у част победника певали песму победе, али само у случају ако би он юборио

Међу посадом Кукових бродова „Резолушн“ и „Дискавери“ — то је била његова трећа експедиција — нашао се не мали број оних који су желели да измере своју снагу са острвљанима. Улазили су у круг један за другим али су се готово сви нашли међу „пораженима“. Чак и они малобројни који су победили нису то постигли стога што су били јачи и вештији од тонганских боксера, већ зато што су се острвљани бојали да не увереци“ су у част победника певали песму победе, али само отворено штетали своје противнике.

МУМИН И ТВ

СВИЊЕ КАО ЛОВАЧКИ ПСИ

Свиња се гаји због меса и масти, али мало се зна да је ова домаћа животиња чизила и разне друге услуге човеку. Тако су у старом Египту свиње коришћене у земљорадњи. Пошто би њива била засејана, на њу су пуштале свиње на гажењем зарију семе дубље у земљу. Неки народи користили су свиње за тражење хранљивог корена. Ипак најнеобичнија улога припала је свињама у Енглеској. Тамо су ове питоме животиње у 18. и 19. веку замењивале ловачке псе.

Једна свиња по имену Слат била је тако добар ловац да су о њој писали и лондонски листови. У једном чланку 1807. године писало је о Слату између осталог и следеће: „Слат је била добро истренирана да је са лакоћом откривала и гонила дивљач као најбољи ловачки пас... Слат није трпео никаквог господара, али је било довољно да чује пуцањ пушке или да види ловаца са пушком па да му се одмах придружи.“

Пригодан поклон

У једном чикашком листу појавио се недавно оглас једне фабрике стакла: „Ових дана прослављамо двадесет петогодишњицу постојања наше фирме. Сваки малишан који буде дошао да нам честита, добиће као успомену на ту посету одличну праћку.“

ИДЕЈЕ, ИДЕЈЕ...

Члановима жирија који су имали да одлуче о резултатима конкурса Би-Би-Сија за младе проналазаче, није било нимало лако. Своје проналаске пријавило је 3.000 младина и девојака. Међу проналасцима има веома занимљивих. Тако је један средњошколац пријавио свој проналазак: виљушку која се окреће помоћу електричне струје а служи за лакше намотавање шпaгeтa. Као проналазак пријављене су трoугласте кобасице које се лакше секу него обичне — како то проналазач објашњава. Да поменемо још само два проналаска: минијатурни радио-одашљивачи који би се уградиле у зубе изузетно опасних затвореника да би им се у случају бекства лако могло ући у траг, као и гумена навлаке за језик које треба да олакшају гутање лекова.

ПАС И ТЕХНИКА

Грађане једне прадске четврти у немачком лучком граду Ростоку пробудило је усред ноћи продорно и упорно завијање аутомобилске сирене. Како сирена никако није престајала, неко се обратио по-

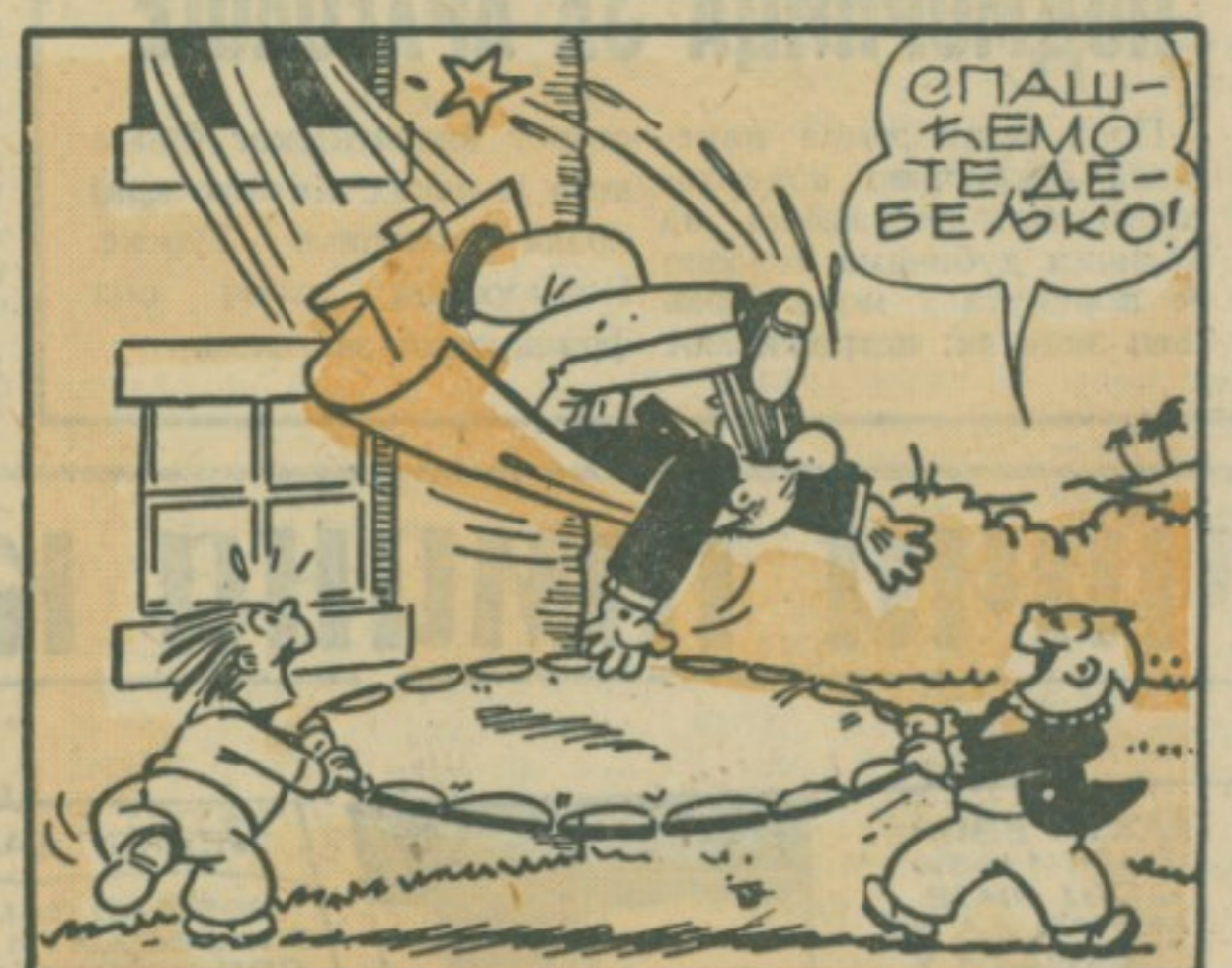
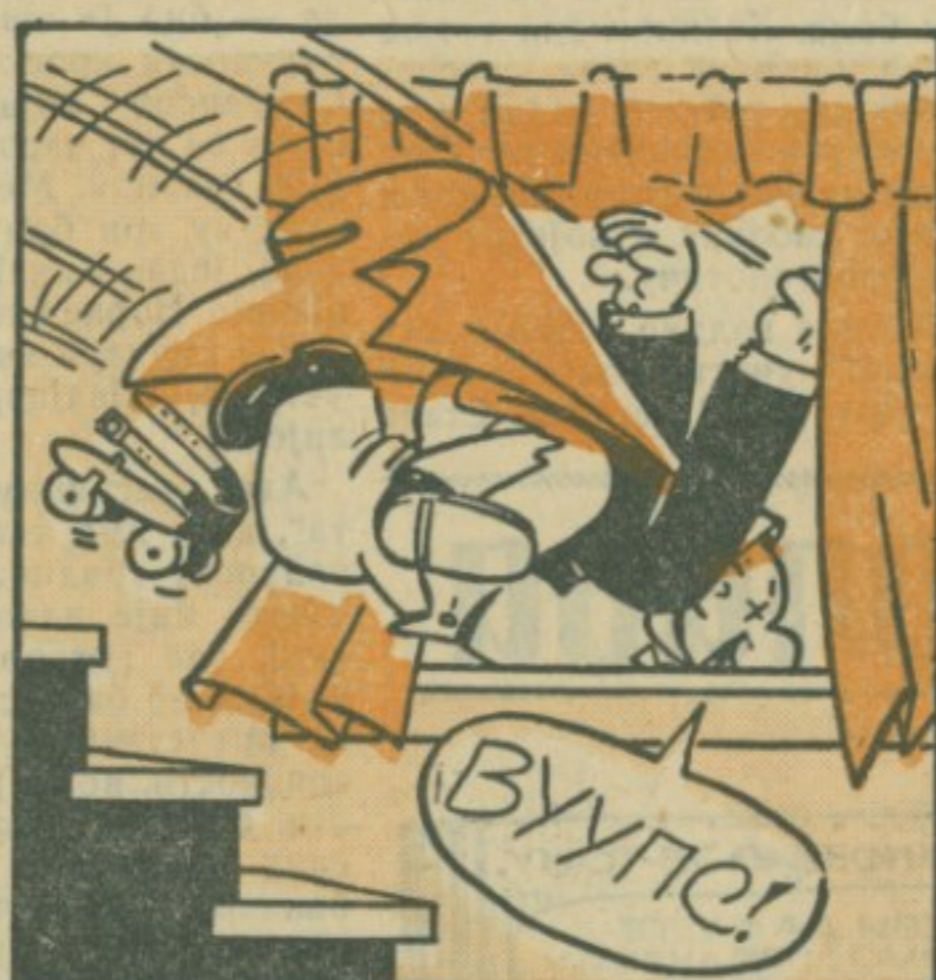
лицији. Када су полицајци, по звуку, открили аутомобил на улици су у њему, на предњем седишту, једног пса-боксерa који је налегао на сирену и очигледно уживао у њеном продорном звуку.

ЧВОРАК И СУДИЈА

Судија Џон Раген прекинуо је заседање суда у канадском граду Камлупсу јер му је један чворак, који је не зна се како доспео у судницу и по њој летео тамо-амо, сметао да

води суђење. Један полицијски службеник, државни тужилац и један новинар, испробали су, један за другим, своју ловачку вештину пуцајући на чворак из револвера. Ниједан није успео да га погоди и судија је био приморан да настави суђење. А чворак је наставио да лети.

ЛЕДЕНИ НОВЧИЋИ

Улични аутомати за продавање цигарета почели су се појављивати у Енглеској још пре другог светског рата. Готово истовремено полиција се сукобила с новом врстом фалсификатора. Споставивши аутомата жалити су се да им цигарете нестају а да новца у касицама нема. И ево шта је полиција открила:

Сналажљиви крађивци цигарета спуштали су у прорез на аутоматима ледене кружиће који су обликом, величином и тежином одговарали металном новцу. Ти кружићи израђивани су помоћу нарочитих преса. Међутим, њих није могуће носити у џепу или обичном новчанику. Уместо новчаника служиле су нарочите пљоснате посудице напуњене течним азотом.

Убачен у аутомат ледени диск „лонашао“ се као обичан метални новац: покретао је механизам који

је избацивао пакло цигарета или дувана. Доспевши у касицу аутомата диск би се брзо отопио а вода — испарила. На тај начин ни-

су остајали никакви трагови престапа.

Конструктори уличних аутомата нашли су једноставно решење: у апарате

су почели да монитрају мале електричне прејаче које се сами укључе чим се у прорез убаци новчић — метални или од леда.

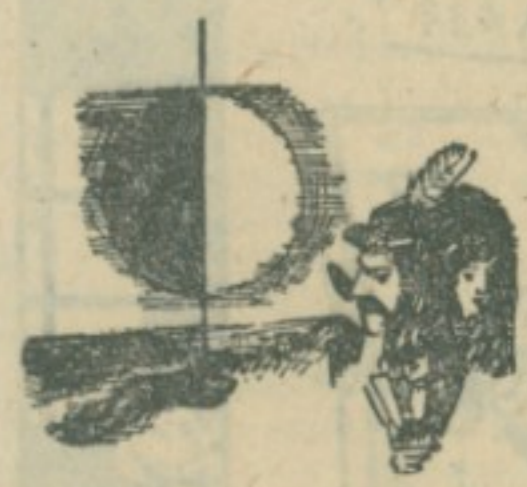

Пре но што убачени новчић покрене механизам који избацује цигарете, он се задржи поред прејача неколико секунди. То је довољно да ледени кружић почне да се топи. Металним новчићима то грејање ништа не смета.

ДРУГА КЛУПА

Уписати се на било који од јапанских универзитета није нимало лако. Кандидата је много и пријемни испити веома су тешки. Они који ни сами нису сигурни у своје знање прибегавају разним махинацијама. Једна од њих је и — крађа штампаних испитних тестова. Прошле године универзитет у Кјоту био је принуђен да испитне бланкете штампа у градском

казамату, али је тада крађа била једва спречена. Универзитет у Хиросими по ступио је исто тако али су кандидати ипак успели да добу до неколико примерака бланкета намењених испитима на разним факултетима. Афера је међутим била откривена и многи кандидати су уместо да доспеју у студентске клупе спалили на — оплуженику.

ЗЕМЉА СЕ СПОРИЈЕ ОКРЕЋЕ

Дневни и месечни протекли откријени на фосилима корала омогућавају да

се утврди како се у разним геолошким периодима мењала брзина Земљиног окретања. Тако је утврђено да су у време карбонског периода дан и ноћ на нашој планети трајали неколико секунди више него да нас. Другим речима, Земља постепено успорава своје кретање. Али не треба се бојати да ће доћи дан када ће се она сасвим зауставити (кад би се то догодило на једној половини Земљине лопте стално би био дан док би на другој увек царовала ноћ — о другим последицама и да не говоримо). Али, ако се то и догоди, то не може бити пре но што протекле неколико милијарди година.

ПОДМОРНИЦА ЗА АРХЕОЛОГЕ

Прва подморница намењена искључиво археолошким истраживањима на великим дубинама недавно је поринута у море. Први њен задатак: истраживање старог византијског брода који је некад потонуо крај обала данашње Турске. Подморница пливи под француском заставом.

НАЈВЕЋА СМУЧАРСКА ТРКА

Сваке године прве недеље марта, у саму зору, око 6.000 смучара окупи се на залеђеној утрини у близини села Селен које се налази у шведској покрајини Далекарлија. То поље је старт за најмасовнију трку смучара на свету названу „вазалопет“. На знак за почетак трке традиционална песма окупљених посматрача — хеја! хеја! хеја! — прераста у праву грмљавину а смучари крећу напред између снегом покривених брда. Хеликоптери тутање изнад њихових глава, гласноговорници треште, радио и телевизијски техничари муче муку да сачувају своје камере и дебеле каблове о које се посматрачи спотичу.

Прва „вазалопет“ смучарска трка одржана је 19. марта 1922. године. Међународни карактер добила је 1948. када су у њој учествовала и три Финца. Да би неко могао да учествује у „вазалопету“ мора да има најмање 22 године, да иза њега „стоји“ нека угледна спортска организација и да је добродошљив.

Да би се утрошена енергија надокнадила, смучари за време трке испију хиљаде чаша слатког сока од купина по ређане на штандовима дуж читаве стазе. Последњих година многи „брзи“ смучари уместо сока од купина пију мешавину дехидрогеноване лимунске киселине и лимунског сока. Прошле године учесници трке „уништили“ су 17.000 поморанца и 2.400 литара млека.

Све смучке обележавају се на старту званичном „бојом године“ која се држи у тајности све до тог јутра. У противном би смучар који жели да уштеди време за успутно премазивање смучки воском могао да удеси да га на стазу сачека неки пријатељ с новим, већ припремљеним смучкама.

Прошле године у трци „вазалопет“ учествовало је 6.278 смучара из 13 земаља. Стаза дугачка 80 километара води преко брда и долина, око језера и кроз шуме од Селена до старог града Море на обали језера Сиљан. Прошлогодишњи победник — коме је то била пета узастопна победа — био је шведски ас за смучарски крос-контри Јане Стефансон који је превалио стазу за пет часова, 52 минута и 38 секунди. Међу првих 500 била су три британска такмичара, један Канађанин, по неколико Норвежана и Финана, као и смучари из Немачке, Аустрије, Швајцарске и Италије.

Али, учесницима „вазалопета“, који има четрдесет петогодишњу традицију, победа у опште није важна. У Шведској, где готово нема особе која се не бави смучањем, трка представља проверавање срчаности, воље и издржљивости. У трци учествују људи свих занимања: бербери и банкарци, политичари и зидари, учитељи и рударци. И сви они имају једну жељу: да пре вале целу стазу и стигну на циљ. За време прошлогодишње трке један педесетогодишњи такси-шофер сручио се од напора на пола пута. Смучар који је био иза њега зауставио се да би му помогао. „Не, ја морам сам да устанем и да наставим пут“ — одговорио му је.

Хелге Хенриксон, четрдесет шестогодишњи шофер из Готенберга није шампион. Он чак и не гаји наду да би могао да буде први. Па ипак, као један од 1,5 милиона Швеђана који испуњавају услове за учешће, он је жртвовао седам дана од годишњег одмора да би могао да учествује у „вазалопету“. И сада, пред знак за почетак, он мало нервозно одиже смучке већ причвршћене за шипеле да му се не би залепиле за снег.

Место Евертсберг налази се на половини стазе. Хенриксон је ту узео мало кафе и зауста вио се да поново подмаже смучке. Престижу га они који су дотад били иза њега: по је дан сваких 20 секунди.

ЧИЧА ТОМИНА КОЛИБА

ПОСЛЕ ЕВИНЕ СМРТИ ЊЕН ОТАЦ НИЈЕ МОГАО ДА СЕ СКРАСИ У КУЊИ...

ЈЕДНОГ ДАНА ПОЗВАО ЈЕ ТОМУ.

ОБЕКАО САМ ЕВИ ДА БУ ТЕ ОСЛОБОДИТИ ТОМУ! ПРЕДУЗЕЋУ СВЕ ШТО ЈЕ ПОТРЕБНО ДА ТО УЧИНИМ И ПРЕД ЗАКОНОМ!

ЗНАМ ГОСПОДАРУ! АЛИ, ХРАНА И ОДЕЛО НИЈЕ ДОВОЉНО ЗА СРЕЋУ! РАДИЈЕ ГЛАДАН И БОС АЛИ СЛОБОДАН!

КРОЗ НЕКОЛИКО ДАНА БИШЕШ СЛОБОДАН ЧОВЕК! АЛИ, ОДМАХ МОЖЕШ ПОЧЕТИ ДА СЕ СПРЕМАШ ЗА ПОВРАТАК!

ХВАЛА НЕБЕСИМА!

НЕБЕШ ТИМЕ ВАЉДА ДА КАЖЕШ ДА СИ ОВДЕ БИО НЕБРЕЃАН? ИМАО СИ СВЕ, ПОСАД ТИ НИЈЕ БИО ТЕЖАК!

РОЂАЧЕ, ХТЕЛА САМ НЕШТО ДА ТЕ МОДИМ! КАД СИ КУПИО ТОПСИ, РЕКАО СИ ДА МИ ЈЕ ДАЈЕШ НА ПОКЛОН?

ДА!

ИМАШ ПРАВО, ТОМО! ЖЕЛИМ ТИ ДА УВЕК БУДЕШ СРЕЃАН СА ТВОЈОМ ЖЕНОМ И ДЕЦОМ!

Таква снага воље није „ревервисана“ само за трку. Самодисциплина и упорност потребна је и у другим месецима тренинга. На југу Шведске, где нема увек снега, будући учесници трке довијају се како знају и умеју: многи употребљавају смучке комбиноване с котураљкама и смучају — на тротоарима.

У „вазалопету“ не учествују само млади: бар једна третина такмичара има преко четрдесет година. Порекло трке води нас дубоко у историју Шведске. По четком 16. века када су Шведском владали Данци, један младић који се звао Густав Ериксон покушао је да дигне своје земљаке на устанак. Имао је мало успеха и био је приморан да бежи у Норвешку. Али, становници покрајине Далекарлије били су другог мишљења: послали су за њим двојицу горосеча да га врате. Стигли су га код Селена, у близини норвешке границе. Вративши се с њима у Мору, он је почео да прикупља војску; победио је касније Данце и био изабран за краља. Густав Ериксон је постао Густав Ваза I.

Неких 400 година касније један лист предложио је да се пут који је Густав Ваза превалио претвори у модерну смучарску трку као успомени на догађај који је био од историјске важности за Шведску. „Можда стаза изгледа дугачка — писало је у том апелу — али таква и треба да буде: истинско проверавање човекових способности да поднесе напоре и тешкоће“.

»ПОСЛОВНА КАРТА«

Криминолози често кажу да сваки провалник има свој стил „рада“ и да је то нека врста посетнице коју они остављају. Такву посетницу ви је увек лако прочитати.

Полиција у француском граду Лиону није међутим имала никаквих тешкоћа у решавању једне провалне крађе. Провалник је из сефа једне банке однео готов новац и накит у вредности од око 2 милиона старих динара. Преступник Жерар Мариго није, додуше, оставио отиске прстију али је зато поред сефа остала његова посетница с пуним именом и адресом која му је, приликом проваљивања сефа, испала из џепа.

ДОЖИВЉАЈИ У БРДИМА ЦРТА И ПИШЕ Б. ЛОБАЧЕВ

ДВА ГУШТЕРА
УХВАТИЛА СУ СЕ
УУКОШТАЦ.

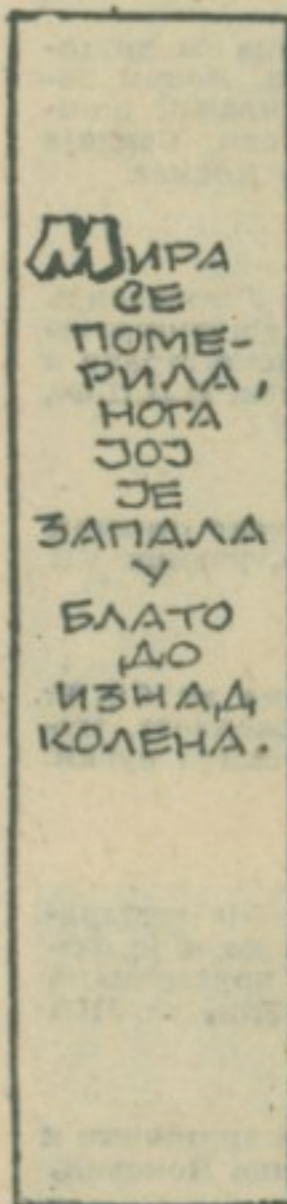

БРЖЕ, МИРО, БРЖЕ!

АЛИ ТЕК ШТО СУ ЗАШЛА У
ШУМУ, ДЕЦА СУ ОДЕТИЛА
КАКО ИМ НОТЕ ТОНУ...

НАТРАГ, МИРО!
ЖИВИ
ПЕСАК!

МИРА
СЕ
ПОМЕ-
РИЛА,
НОГА
ЈОЈ
ЈЕ
ЗАПАЛА
У
БЛАТО
ДО
ИЗНАД
КОЛЕНА.

ЈАОЈ!

ДОШ ЈЕДАН ПОКРЕТ... И ДРУГА
НОГА ЈЕ УПАЛА...

ДРАГАНЕ, РУКУ!
ТОНЕМ!

ДРАГАН СЕ ПРОПЕО... И
УСПЕО ДА ВРХОВИМА
ПРЕСТИЈУ УХВАТИ
ГРАНУ...

МАХ СА ОЛИМПИЈАДЕ НА КУБИ

Седамнаеста шаховска олимпијада, чији је домаћин била Куба, завршена је пре неколико месеци. Међутим о овом шаховском такмичењу још се пише по шаховским часописима.

Отварање Олимпијаде

Свечано отварање Олимпијаде за коју су вршене припреме читавих десет месеци, објављено је 25. октобра 1966. године у Дворцу спорта где се на окупу нашло преко 14.000 људи. На пет језика — енглеском, шпанском, француском, немачком и руском — учесници су положили заклетву да ће се часно борити. По сле поздравних говора дошло је једно шаховско изненађење. Појавиле су се „живе“ шаховске фигуре које су на огромној шаховској табли приказале партију Ласкер — Капабланка одиграну 1936. године на Московском турниру. Партију је пратила модерна музика по чијем такту су фигуре заузимале унапред одређена поља — све док није у целости поновљена Капабланкина победа. Затим су наступили студенти института за физичку културу и извели гимнастичке вежбе.

Бондаревски разочаран

Зборно место за шахисте је био Праг. Одатле су полетели за Хавану. Прва станица је био Шенон у Ирској одакле су кренули на лет преко океана. Била је ноћ, наскане је убрзо замрло и већина путника утонула је у сан. Негде изнад Атлантика један од четирин мотора, онај средњи са леве стране, почео је да замире и наочиглед Глигорића, Ђирића и још неких шахиста, који су за несрећу са својих седишта имали преглед ситуације, елиса се умирила. Посада је на шпанском саопштила да је

дошло до квара, детелица је узела заокрет и упутила се опет ка Шенону. Нелагодност је почела да обузима оне који су били будни. Незвесност је трајала читава 3,5 часа ко-

посматрао једну партију у којој је играч са белим фигурама извео неколико лепих комбинација и добио. Пошто је сазнао за резултат овај на-

лико је трајао пут до полазне базе. У међувремену Глигорић је саопштио непријатну вест Бондаревском, који је већ био утонуо у сан. Он је на то одговорио: „Знам да се ви шалите“. Кад је капетан авиона Мигел успешно довео своје путнике у Шенон, Бондаревски уверен да су приспели у Канаду, и тек кад је видео пристанишну зграду коју су пре неколико часова напустили и — уплашио се.

Фудбалер као шахиста

Као што је познато завршетак партија на демонстрационим таблама означава се цифрама 1, 1/2, док се за пораз знак 0. Неки велики и искључиви љубитељ фудбала нашао се први пут на олимпијади и

вијач је саосећајно уздахнуо и рекао: „Игра је била интересантна, жао ми је што је бели победио само са резултатом од 1:0“.

Мат и Матуловић

Ђирић је имао одложено партију са Сангвинетијем (Аргентина) у којој се очекивао његов пораз. После партије највише примедби му је стављао његов колега по титули — Матуловић. У наставку партије Сангвинети је погрешно и то га је довело до пораза. Кад му је дао мат Ђирић је узвикнуо: мат... и наставио... уловић. Тако је Матуловић

сазнао за ову неочекивану победу.

Суперсимултанка

На завршетку Олимпијаде одиграна је симултана утакмица, досад невиђена — на 6.846 табли! Неколико дана Трг револуције, највећи у Хавани, био је затворен, да би приликом отварања пружао што импозантнију слику. Сваки мајстор је имао за противнике 18 играча, од којих су многи дошли из унутрашњости земље. Петросјан је играо са екипом Министарског савета Кубе на чијем је челу стајао премијер Фидел Кастро. Кастро је одбио реми који му је предложио Петросјан. — Петросјан је не само добар шахиста, већ и добар дипломата — био је његов коментар. Ту партију је добио првак света и уз његов пристанак одмах је одиграна нова. После жртве топа она се завршила вечним шахом — нерешено.

Почетак утакмице огласила је химна Кубе, топовске салве и ватромет. У току игре три пута је кратак пљусак приморавао шахисте да шаховске кутије стављају на главе, али је игра ипак приведена крају.

ПОД ЗВУЧНОМ ЗАВЕСОМ

У енглеским градовима који се налазе у близини великих аеродрома забележен је нагли пораст провалних крађа. Испитујући многе случајеве Скотланд јард је утврдио једну занимљиву закономерност: „распоред“ провала подударао се с распоредом полетања авиона. Провалници су вешто користили буку коју при узлетању стварају реактивни авиони. Прво, та бука добро им послужила да надјача ову ковалних крађа. Испитујући многе случајеве Скотланд јард је утврдио једну занимљиву закономерност: „распоред“ провала подударао се с распоредом полетања авиона. Провалници су вешто користили буку коју при узлетању стварају реактивни авиони. Прво, та бука добро им послужила да надјача ову ковалних крађа. Испитујући многе случајеве Скотланд јард је утврдио једну занимљиву закономерност: „распоред“ провала подударао се с распоредом полетања авиона. Провалници су вешто користили

Рентгенов грб

Када је немачки научник Вилхелм Конрад Рентген открио 1895. икс-зраке, који су касније назвали по њему рентгенови, његов успех први је поздравно познати немачки карикатуриста Дин. Он је послао Рентгену на поклон грб нацртан по свим каноцима дворске хералдике али у стили Рентгеновог открића: од животиња које држе штит виде се само обриси и костур — као да су снимљене рендгеновим зрацима.

Међународно туристичко ГОДИНО

У овој години све земље света спремају се да повећају туристички промет. То нарочито важи за земље у развоју. Американци најрадије посећују Европу и већ се до сада јавило за пут преко океана преко два милиона туриста према 1,6 милион у 1966. години.

Број туриста у Европи износио је у 1965. години 84 милиона а ове године предвиђа се повећање на 90 милиона лица. Приход од туризма у Европи треба да достигне суму од 10 милијарди долара према 7,3 милијарди од 1965. године. Северну Америку посетиће преко 20 милиона туриста због овогодишње изложбе у Монреалу (Канада). После Европе и Северне Америке, најпосећенији су Средњи исток и Латинска Америка.

РЕКОНСТРУИСАН СКЕЛЕТ СЕВЕРНОАМЕРИЧКОГ МАМУТА

СЛОНОВИ У СЕВЕРНОЈ АМЕРИЦИ

У току последњих десетак година у Северној Америци на више места ископане су кости мамута заједно с оружјем којим су убијени. Пронађене су и кости камила, коња и једне врсте бизона која је давно истребљена. Захваљујући техници утврђивања старости установљено је да те кости потичу отприлике из периода од пре десетак хиљада година пре наше ере. Претпоставља се да су тадашњи становници

континента који су дошли из Азије преко Беринговог мореуза, били претежно ловци и да им је било најлакше да убијају мамуте — претке данашњих слонова — па су зато ове животиње биле брзо истребљене. Главно оружје за лов на ове животиње био је камена зашиљен на обе стране, дуг око пола метра, пречника десетак сантиметара. Ово оружје је и пронађено поред костију мамута и других животиња. Научници још нису објаснили како се тај „камени

„КАМЕНИ ПРОЈЕКТИЛ“ ПОМОЋУ КОГА СУ УБИЈАНИ СЛОНОВИ И ДРУГЕ ЖИВОТИЊЕ ПРЕ 10.000 ГОДИНА.

пројектил“ употребљавао, да ли као копље или као нека врста чекиња.

Тисама читалаца

Желим да се дописујем са пријатељима из Југославије. Имам 22 године и по занимању сам професор. Angelica Todorov, Orasul Sinioclaul — Mare, Str. Comlosului Nr. 27, Reg. Banat, R. S. Romania.

Скупљам разгледнице и поштанске марке. Језик дописивања српскохрватски, француски, енглески. Благоја Лукић, В. П. 5102/14, Карловац.

Скупљам марке и разгледнице. Идем у VII разред основне школе. Јосиф Матарић, Првомајска ул. 32, Суботица.

Желимо да се дописујемо са пријатељима из наше земље. Војници: Велибор Димитријевић и Драго Вранковић, В. П. 8714-4, Вршац.

Желим да упознам знаменитости наше земље. Скупљам поштанске маркете, разгледнице градова и фотографије глумаца. Језик дописивања македонски, српскохрватски и француски. Трајан Србиновски, ул. 45 бр. 23, н. Драчево, Скопје.

Скупљам салвете а волим модерну музику. Желим да се дописујем с онима који воле Ђорђа Марјановића и Лолу. Љиљана Маркулић, Скепа код Обреновца.

Желим да мењам разгледнице и фотографије глумаца са друговима и другарицама из наше земље и иностранства. Волим забавну музику, сликарство и вајдарство. Језик дописивања: шптарски, српскохрватски, енглески, француски и руски. Севдија Табаку и Назмије Раца, Уметничка школа I а, Пећ, Космет.

Желео бих да се дописујем са младим радницима из Југославије. Језик дописивања првенствено румунски а може и српскохрватски. Радник сам на хидросистему „Бердан“ са румунске стране и желео бих да боље упознам Југословене. Ирмина Еуген, И.Ц.П.Ф., Гуря Ваи, Турн Северин, Рег. Олтениа, Романиа.

Желео бих да се дописујем са својим вршњацима и тако стекнем пријатеље. Волим забавну и бит-музику Ива Костић, ученик VII разреда, Сивелићев трг 8/У, Ниш.

Желим да се дописујем са другарицама и друговима из СССР. Имам 17 година. Скупљам разгледнице. Волим књижевност, музику, филм и спорт. Језик дописивања српскохрватски и руски. Делибашић Момир, Гимназија Вилећа, Југославија.

Имам 16 година и ученик сам другог разреда гимназије у Сарајеву. Волим забавну и бит-музику као и филм. Мој хоби је филателија. Желим да се дописујем са друговима и другарицама из наше земље и иностранства (Француска) Таубер Ели, ул. ЈНА 51, Сарајево.

Ученик сам VIII разреда и желим да се дописујем са друговима и другарицама из СССР. Скупљам марке и значке. Јовица Поповић, ул. Цветана Вркића бр. 35, Глушци.

Моја сестра Радмила иле у III разред, а ја у V. Желимо да се дописујемо са својим вршњацима из земље и иностранства на српскохрватском, руском, енглеском, француском, италијанском, мађарском, словеначком и македонском језику. Мој хоби је скупљање новчића од једног динара, а хоби моје сестре Радмиле је скупљање разгледница и маркица. Обе волимо бит-музику. Миљина Таталовић, V, Основна школа „Вук Караџић“ Елемир код Зрењанина, Лењинова 13.

Желела бих да се дописујем са читаоцима вашег листа који размењују разгледнице и маркете. Имам 16 година. Језик дописивања: немачки и српскохрватски. Nikolaidis Vera, Frankfurt am Mein Süd, Oberer Schaphofweg 33, Deutschland.

Желим да се дописујем са вршњацима из земље и СССР. Имам 16 година скупљам значке и разгледнице. Мирјана Бабић II, Економска школа, Трстеник.

Имам 17 година и желео бих да се дописујем са друговима и другарицама из наше земље, а нарочито са онима који воле музику и спорт. Навијам за „Црвену звезду“. Драгољуб Лазаревић, ученик СПШ, Душановац, Призрен.

Желео бих да се дописујем са друговима из земље и иностранства, посебно с онима из Београда и Загреба. Имам 15 година. Волим забавну музику и филм. Скупљам марке и стари новац. Саша Јовановић, Мостар, Браће Фејића 63/II.

Имам 14 година. Занимају ме забавна музика и спорт. Желим да стекнем пријатеље из наше земље и СССР. Језик дописивања српскохрватски и руски. Ранка Бајић, осн. школа „Богдан Јоковић“ Врзана, код Горњег Милановца.

Имам 17 година. Желим да се дописујем са друговима из земље и иностранства. Скупљам стари новац, разгледнице, бавим се и филателијом. Волим забавну музику и спорт. Јован Форго, Маре Мандић бр. 4, Панчево.

Желим да се дописујем са друговима и другарицама из земље. Имам 15 година. Волим забавну и народну музику. Скупљам разгледнице. Милан Плавшић, Људевита Гаја 14/А, Кикинда, АП Војводина.

Желим да се дописујем са друговима из земље и СССР. Скупљам разгледнице, салвете и фотографије глумаца. Имам 15 година. Језик дописивања српскохрватски и руски. Марица Јошић, ул. Младена Стојановића 29, Вацки Јарак.

Желим да се дописујем са друговима из наше земље. Ученица сам VI разреда. Мој хоби је скупљање салвета и разгледница. Језик дописивања српскохрватски. Разуменка Скендер, ул. Младена Стојановића 27, Вацки Јарак.

Желим да се дописујем са друговима из земље и Енглеске. Скупљам марке и значке. Језик дописивања српскохрватски, мађарски и енглески. Тибор Шварц, Пастерова 6, Нови Сад.

Користим прилику да мом вршњаку „Забавнику“ честитам петнаести рођендан. Редовно га читам и желим му много много успеха. Уједно поздрављам све своје вршњаке. Мој хоби је скупљање разгледница. Анђелко Томић, ученик VIII раз. осн. школе, Ул. Филипа Вишњића 2, Вршац.

Имам 17 година. Желим да се дописујем са друговима и другарицама из земље. Мирјана Кретић, Дунавска 8/10, Зрењанин.

WALT DISNEY ХРАБРИ ПРИНЦ ОД ДОНЕГАЛА

НАСТАВИЋЕ СЕ

РОБИНЗОНИЈАДА У СЛИЦИ И РЕЧИ

Шест младих људи с острва Тонгатабу, северно-сточно од Новог Зеланда, кренуло је једног летњег дана у риболов. Вођа пута био је Џон Лату, који је имао свега 18 година.

ЗАРВАЛИ НОЖЕВИ КОЈЕ СУ „РОБИНЗОНИ“ НАШЛИ НА ОБАЛИ

ПРАВЉЕЊЕ ВАТРЕ

БИЛИ СУ СРЕЋНИ КАДА СУ НА ОБАЛИ НАШЛИ ГОМИЛУ НАНЕСЕНИХ ДАСАКА ОД ПОТОНУЛОГ БРОДА

Изненада се подигла бура. Високи запенушени таласи преливали су се преко њиховог бродича. Киша ношена ветром ударала је са свих страна. Четворица младића избацивали су воду, али све је било узалуд. Онда се кормило сломило. Брод је почео да се окреће у круг и да тоне. Младићи су у последњем тренутку скочили са палубе. Пливајући једва су успели некако да допливају до обале острва Ата.

На острву је почела њихова робинзонијада која је трајала петнаест месеци. Живели су тешким животом. За јело су имали само сирову рибу, јаја галеба и месо дивљих кокосака. После дужег времена успели су да упале ватру трењем дрвета једно о друго и да скувају храну. Дотле су се задовољавали пресном.

Једино оруђе које су имали била су два зарђала ножа која су нашли на обали. Наострили су их и употребљавали за сечење уловљених животиња. Једнога дана нашли су и гомилу дасака од неког потонулог брода и од њих начинили кров колибе.

Пошто на острву није било слатке воде, они су у удубљеним стаблима скупљали кишницу. У току свих петнаест месеци спражарили су и гледали у празан хоризонт. Једном су покушали и да крену на оплаву, али су таласи били јаки па се нису могли одмакнути од обале.

Најзад после петнаест месеци приметио их је аустралијски брод „Даст Дејвид“ и отпремио у луку Тонгатабу.

ПРИЧА

Луиро је ствар испробао већ неколико пута и сад је био убеђен да је најзад нашао решење по својој жељи. Заобљено стакло на таванском прозору играло је улогу лупе. Кад су сунчеви зраци ударили тачно у њега и пробијали се на таван, за кратко време палио се танак папир, који је Луиро стављао на превртнуту лимену кадлу. Ватра се затим брзо ширила преко памучних трака, које је натапао бензином и постављао звездасто распоређене према свим странама тавана. Сад више није било сумње — на овај начин могао је таван старе куће да планира за неколико минута. После тога ватра би се сигурно брзо проширила и на остале делове куће, која је највећим делом била саграђена од дрвета, старог и сувог.

На овај начин Луиро је мислио да се реши куће у којој је после мајчине смрти становао са сестром Маријом. Кућа је деценијама припадала њиховој породици, а кад је он после мајчине смрти предложио сестри да продају ту старудију и купе модеран, светао стан, она је одбила. У овој кући се родила и волела ју је неком чудном љубављу. Волела је мале собе са старинским прозорима и намештајем, балконе — на које се више није смело ни стати због опасности да ће се срушити...

Луиро се распитао, тајехито од сестре, колико би се могло добити продајом за кућу и био разочаран кад је чуо колико је та свота мала, а уједно је сазнао да се уопште ретко ко и интересује за куповину старих зграда.

Тада му је синила мисао! Кућа треба да изгори пошто је осигурана на прилично високу своту. Али како то извести, а не пасти властима у руке? Тада је случајно открио да тавански прозор може да му помогне да испуни своју жељу. Годишњи одмор је искористио да тачно испита ситуацију на тавану.

Знао је да Марија сваке суботе одлази тетки која станује подаље од њиховог места, те је овај дан изабрао за извођење свога плана. Купио је све што је било потребно — бензин и памучне траке, али у другом делу града како не би свратио пажњу на себе. Израчунао је да ће тог дана сунце бацити своје зраке кроз прозорче на крову та

ТАЧНО У 11 ЧАСОВА И 28 МИНУТА

вана тачно у 11 часова и 28 минута.

Тог јутра Марија је, као и сваке суботе, отишла око десет часова од куће. Време је било топло, некако тешко и спарно. Луиро је био толико узбуђен да није ни на шта мислио сем на свој план. Чим је сестра замекнула за први угао, он се брзо попео уз старе дрвене степенице на таван и почео своје припреме. Поставио је папир на корито, траке замочио у бензин и поставио их до крајњих тачака тавана. Све је то радио брзо и вешто. Иако је био веома узбуђен. Савест га је гризла кад је помислио на сестру и њену неразумљиву љубав према овој старој кући. Шта би она рекла кад би знала да је он уништио њихов дом? На власти није смео ни да мисли — знао је како се поступа с пакућима...

Имао је још мало времена, таван толико да оде у оближњу гостионицу и мирно седне да попије пиво и себи осигура добар алиби. Кад кућа планира, он ће бити далеко...

Све је било готово и он брзо крену низ степенице. Тада се деси нешто непредвиђено. Он се поклзнуо, ухвати за дрвену ограду, она пошто је већ била натрула пропусти и младић полете свом тежином у приземље. Осети јак бол у

десном куку, главом удари у ивицу ормана и затим све несташе у мраку...

Кад се освестио, покушао је да устане, али није могао. Бол у куку је био исувише јак... мора да га је сломило. Кад му се мисли разбистрише, уз бол се као муња појави и страх! Он је непомичан, а сунце се приближава таванском прозору! Кућа ће планирати и он ће изгорети... постаће жива бакља, жртва свога плана. Важи поглед на ручни сат и виде да је 11 часова и 10 минута. Зној га обли... остало је још 18 минута до катастрофе, коју је он изазвао.

Болно јакнувши покушао је да добауља до врата. Само кад би дошао до њих и позвао у помоћ. Било му је сад свјесно — не се сазна да је хтео да запали кућу, само да се спасе страшне смрти у пламену.

Али узалуд! Од бола у куку није могао да се помакне ни неколико сантиметара а камо ли да стигне до врата! Поново погледа на сат. Било је 11 часова и 20 минута! Још осам минута!! Луиро је лежао потпуно мирно, покушавао је грчевито нешто да смисли, али шта? Шта је могло да га спасе? Можда да виче? И ту је мисао брзо одбацио, јер је седна кућа била сувише уда-

љена да би се чуло. Делила их је башта, коју је Марија толико волела... Поново погледа на сат... остало је још само три минута!

Тада зачу неки шум око врата. Она се отворише и у собу уђе његова сестра Марија!

— Марија! — јекну Луиро — брзо, брзо — сад ће сунце — још само три минута — таван — таван!! Ја сам експериментисао — сунце — пожури!!

Марија је запрепашћено гледала брата. Приђе и покуша да га подигне. Он само јекну, одгурне последњом снагом се стру и поново завапи:

— Пожури док није касно! Сунце само што није стигло...

— Шта ти је забора! Шта то бунцаш? Како те сунце спопало! Киша лије као из кабла, зато сам се и вратила — није ми се нишло до тетке по том времену.

Луиро клону као тркач који је сувише користио своје снаге. Није могао да изusti ни речи. Више није осећао ни бол у куку. У глави су му се полако бистрале мисли... Пре него што оде у болницу мора рећи Марији да одмах баца све ствари са тавана, објасниће јој да су му служиле за опште... почеше нови живот, али не онако како је јутрос замисљао...

ГРЕШКЕ ЕЛЕКТРОНСКОГ МОЗГА

Наш лист је већ писао о овом занимљивој мисли:

Неки Канађанин, вративши се кући после дужег путовања, нашао је у свом сандучету за пошту рачун за утрошену електричну енергију на суму од нула долара и нула центи. Сасвим природно, није му ни на памет падало да ту „своту“ уплаћује на текући рачун електричне централе. После извесног времена поштар му је донео опомену: ако до одређеног рока не подмири рачун, искључиће му струју. И заиста, после неколико дана остао је без осветљења. Канађанин је тада отишао у централу и надао дреку: какве су то глупе шале? Када су у централу чули целу причу, извинили су му се и објаснили како је дошло до немилог случаја: за све је био крив електронски мозак.

Често се, међутим, догађа да грешка електронског мозга има много озбиљније последице. И овај случај збио се у Канади: један електронски рачунар који „издаје“ чекове за исплату студентских стипендија прерачунао се и прекорачио буџет за „свега“ једну

милијарду и 975 милиона долара. У Сједињеним Америчким Државама због грешке електронског мозга један претплатник примио је 15.000 примерака једног истог броја неког часописа. Оштре расправе међу америчким правницима изазвао је случај једне баanke у граду Монтгомерију. Један од банчанинских улагача, неки мистер Тагард, добио је од електронског мозга извештај да се на његовом рачуну налази 43.498 долара. То га је веома изненадило јер је он своју вештеду сматрао неупоредиво скромнијом: мислио је да има око 200 долара. Али, држећи се лозинке пословних људи „не пропуштај прилику“ мистер Тагард одмах је изјавио жељу да цео свој улог повуче из банке. И добио га је. Касније се установило да је електронски мозак побрао број његовог текућег рачуна с бројем — градске електричне централе. Када су га о томе обавестили, мистер Тагард је од-

глумио запрепашћење: није тобож, могао ни да замисли да се електронски мозак може преварити. А што се тиче новца, он га је потрошио. Разуме се, спреман је да банци врати читаву суму али — не одједном. Рецимо, отплати ваће по долар месечно. Он би радио и више давао, али не може... Банка се обратила суду. Али, како ће се процес завршити тешко је рећи.

Грешке електронског мозга ва најчешће су последица непажње при састављању програма њиховог рада или пак

тронске рачунарске машине, он је од 1952. до 1960. године руководио одељењем математичких израчунавања једне велике америчке посредничке фирме. Користећи свој службени положај Хардерен је „олакшао“ фирму за готово четврт милиона долара. Током осам година он је редовно повећавао своту свог личног улога у финансијском одсеку фирме уносећи „исправке“ на перфориране картице. Дуго нико од службеника фирме није могао да открије те злоупотребе јер се нико од контролора

грешака у схеми саме машине: Али, и ту срећом занимљиве изузетке. Један од таквих случајева везан је с именом Френка Хардерена. Као изузетан стручњак за елек-

тронско књиговодство“. Превар је открила тек ревизија коју је извршио — електронски мозак позајмио од једне друге фирме.

Странци о чика Љуби и М. Павло- вићу Крпи

Дугогодишњи ау-стријски генерални конзул у Београду у једном извештају бечком Министарству спољних послова од априла 1858. написао је за Љубу Ненадовића ово:

„Он је песник и шаливчина. Издавао је шаливи лист „Шумадинку“ у Београду. Заузима положај секретара у Министарству просвете, али је увек на путу и воли да путује. Због тога му нико не замера, пошто је рођак кнегиње, супруге А. Капаровића“.

★

На Фридриховом велендајничком процесу у Бечу (1909), који је био уперен против Хрватско-српске коалиције због њене антиаустријске политике, појавили су се и сведоци из Београда: Божа Марковић, тадашњи председник „Словенског југа“, Миле Павловић-Крпа, књижевник и др.

Један бечки репортер овако описује Крпу који је имао једну од главних улога на овом процесу и допринео да се разобличи неоснованости и фалсификати у Фридриховим оптужбама:

„Мали човек, са шпидастом брадом и густим брковима, који је говорио течним, али врло оригиналним немачким језиком и својим нарочитим изразима које је пропраћао енергичним жестовима. Он је унео несумњиво једну комичну ноту у процес али Фридрих није показао смисла за хумор“.

„ТРАНСОНЕР“

„Трансонер“ зове се нови апарат енглеског порекла, који ослобађа ваздух од свих загађења: прашине, дима, смрада. Функционише на систему хлађења.

ПЛИВАЊЕ КРОЗ ПЕСАК

У јесен прошле године два америчка студента — Џон Пикет и Фред Стел — тражили су у једној пустири ретке суптропске биљке. С тешким ранчевима на леђима стигли су на једну читину где сем песка ничег није било. Изненада је Пикет, који је ишао први, повикао: — Стој!

И пре но што је изговорио ту једну једину реч већ је до чланка утопуо у песок који се

је у прмље. Нашавши згодно место, зауставио се. Чекао је да се немачки авиони удаље. Када је покушавао да отвори врата возачке кабине она се нису могла ни помаћи. Наредник је погледао кроз прозор и угледао... песок. Сива маса постепено је заклоњила читаво окно: теретњак је тонуо у песок. Нареднику није остало ништа друго, него да покуша да пробије кров кабине и тако се извуче. Кад се извучао из

на изглед ничим није разликовао од обичног. Покушавајући да се извуче, пропао је у њега до колена.

— Помози ми, ово је живи песок! — довикнуо је другу.

Да је његов друг пошао за њим објавио би се нашла у клопци. А у близини није било никог ко би могао помоћи. Када је Пикет покушао да извуче једну ногу из песка, друга му је још дубље пропала. Борба се изгубио је равнотежу и пао на руке. Његов пријатељ Стел додао му је дугачку грану али Пикет већ није могао да извуче руке из песка и да се ухвати за њу. Попонуо је без трага...

Све се одиграло за свега неколико минута.

Поводом Пикетове погибије један амерички лист сетио се једног другог догађаја. У априлу 1945. године, када је америчка војска већ била продрла на територију фашистичке Немачке, једним аутопутем кретала се колона камиона натоварених животињним намирницама. Изненада су на колону налетели немачки авиони. Један од шофера, наредник америчке војске, брзо је скренуо с пута и покушао да се са својим камионом сакри-

отвора, песок је већ био стигао до самог крова. У последњем тренутку наредник се одбацио с крова и чврсто се ухватио рукама за један цоџун. А камион с тешким теретом нестало је у песку.

Овакви и слични догађаји натерали су научнике да се озбиљно позабаве проблемом живог песка. Доктор Ернст Шмит, професор геологије на универзитету у Индијани, провео је многе дане на једном пасишту с пешчаном подлогом. Шмит је бацао камење у песак и посматрао како оно у њему ишчезава.

Раније се сматрало да се живи песок састоји од правилних округлих честица и да због тога сваки иоле тежи предмет пропада кроз њега лако и брзо. Друга хипотеза гласила је да су понекад зрнца песка глатка и клизгава и да предмети просто склизну кроз њихову масу.

Шмит је помоћу микроскопа проучавао зрнца живог песка и утврдио да су једна округла, друга неправилног облика, понекад чак са оштрим угловима. Тиме је хипотеза о округлим зрнцима отпала. Није се потврдила ни теорија о глатким зрнцима. Сопственик пасишта, где је Шмит вршио

своја испитивања причао му је: „Понекад је овај песок жив, као сада. Али, дођите једном у августу. Тада је толико чврст да по њему можете и да играте“.

Август је, по правилу, у том крају сушан. Можда је појава живог песка везана с подземним водама?

Веома занимљив експеримент извео је један други геолог. Он је стављао на песок фигуре од пластичне масе чија је тежина одговарала тежини човечијег тела. Затим је у песак помоћу црева доводио воду. Када је песак био сув лутке су на њему могле да стоје или леже. Ако би песак квасно одозго лутке су остале на његовој површини. Али, ако би се вода доводила одоздо, лутке би ишчезавале у песку.

Тај исти геолог тврди да би се у живом песку човек могао кретати као у води. Треба само то да научи, као што и пливање мора да се учи. За време регулисања тока једне реке он је чак извео такав један опит. Нешто пре поднева он је ушао у живи песок који је покривао дно зајажане реке, начинио неколико корака и потонуо у њега. Тек увече успео је да се извуче на тврдо тле. Да би савладао растојање од три метра било му је потребно осам часова!

На жалост, појединости овог опита још нису у потпуности познате а ни његова веродостојност није и званично потврђена.

ПРВИ ЕДИСОНОВ ЕКСПЕРИМЕНАТ

Амерички проналазач Томас Едисон показао је интересовање за експерименте још у раном детињству. Имао је седам година када је прочитао у новинама да гасови могу да подигну у вис и тела тежа од ваздуха и да се због те своје особине могу користити за разне врсте летелица. Дечак је одлучио да лично провери

то тврђење научника: наговорно је једног свог вршњака да прогута веома велику дозу кипућег прашка.

Резултат опита: уместо да полети, пријатељ малог експериментатора преврнуо се у грчевима и морали су да га однесу у болницу, а Едисон је — добио батине.

СПОКОЈАН САН

Пре сто и једну годину, 1866, противпожарна заштита Лондона почела је да издаје часопис „Лондонски ватрогасац“. У првом броју редакција тог иначе уско стручног часописа дозволила

је себи да објави и научно-фантастичан чланак Р. Т. Ардента који је у њему насликао живот и рад лондонских ватрогасци у 1966. години.

Ауторово име није се сачувало у историји научно-

ГЕНИЈЕ ЈЕДНЕ НОЋИ

фантастичне литературе. А то је штета. Јер, мало је који од фантаста и предоказивача у науци и техници успео да „прорекне“ машине и апарате који нису постојали у његово време, макар у замисли. Чак је и сам Жил Верн у највећем броју случајева само „усавршавао“ оно што је постојало у његово доба или и много раније. Леонардо да Винчи, а пре њега неки непознати иконописци, цртали су хеликоптере 350 година пре но што је Жил Верн „конструисао“ ваздушну лађу Робура-Освајача. Прву подморницу са прадио је Холандјанин Дребел 1620. године, тј. 250 година пре но што је био „рођен“ Жил Вернов јунак капетан Немо. Чак се и име „Наутилус“ — како је Жил Верн назвао

подморницу капетана Гиема — појавило много пре рођења самог Жила Верна. Тим именом назвао је Роберт Фултон „подводни брод“ који је конструисао 1801. године.

Међутим, у Ардентовом чланку лондонски ватрогасци не дежурају на ватрогасној осматрачници да би открили да ли са нечијег прозора или крова лику пламени језици, већ откривају избијање пожара помоћу „инфрацрвених“ телевизијских камера постављених у зградама изложеним опасностима од пожара. Не заборавимо да је Ардент написао свој чланак онда кад чак ни о телефону није било говора. Нарочите машине израчунавају најбржу и најпогоднију маршруту ватрогасних кола кроз изукрштане и вози-

лима закрчене улице Лондона, па чак и управљају њиховим кретањем. Сами ватрогасци располажу наточечанском снагом и брзином покрета и кретања захваљујући нарочитом устројству, које се у стварности појавило тек последњих година и које је добило назив егзоскелет (тј. спољашњи скелет), а покретало се помоћу мотора.

А шта да кажемо о „летећим филмовима“ на којима се Ардентови ватрогасци подижу до високих прозора и на којима спуштају на земљу становнике запаљених кућа? Слично данашњим бродовима на принципу ваздушног јастука, Ардентови летећи филмови крећу се захваљујући сприну ваздуха збијеног помоћу компресора. Додуше, данаш-

њи ватрогасци још се служе лествицама на извлачење, али ће се они, можда, већ супра одлучити да звучанике и чекрке замене системом јавних ваздушних струјања. У неким стварима Ардент је претекло не само своје, већ и ово наше време.

Занимљиво би било дознати да ли је Ардент још штогод написао или је он, како је то за њега рекао једном Стефан Цвајг, „геније једне ноћи“. Није ли тај непогрешиви видовак начинио велику грешку тиме што се чврсто држао свог занимања ватрогасца? Није ли светска књижевност претрпела велику штету што је ватрогасац Ардент наставио да гаси пожаре а није уместо ватрогасног црева узео у руке гушчије перо.

ИЗ СВЕТА ЖИВОТИЊА

МАГАРЦИ ОПЕТ У МОДИ

ОВО МАЛО МАГАРЕ ИЗ МАКЕДОНИЈЕ ВИСОКО СВЕГА 70 СМ. МИЉЕНИК ЈЕ И ДЕЦЕ И ОДРАСЛИХ

МАЛО ЧУПАВО МАГАРЕ — ЖИВА ИГРАЧКА

Број коња у свету нагло се смањује, они тако рећи нестају. Савремена моторизација их је готово потпуно потиснула са друмова, трактори су заузели њихово место на њивама. Није далеко дан, кажу песимисти, када ћемо коња моћи да видимо само у зоолошком врту. У великим модерним градовима то је већ и случај.

Неки су предвиђали сличну судбину и његовом рођаку — магарцу. Међутим, то су се прогнозирали мало преварили. Ако се у неким земљама број магарца и смањује, тај процес је далеко спорији него код коња, који су једноставно искључени из употребе и саобраћаја. У беспућним планинским пределима магарца је био и остао „сиротињски коњ“, водич стада оваца, носач тешких товара и комотних јахача. Ту га ни аутомобил ни трактор не могу да замене, а камоли да га сависм истисну.

Број магарца још је увек велик, нарочито у земљама око Средоземног мора: у Северној Африци и на сва три јужноевропска полуострва.

Највише евидентираних магарца има у Италији — 813.000. У Шпанији их такође има много. Мање их је у Француској — 120.000, у Белгији

25.000 итд. У Грчкој и Албанији такође има много магарца, али о њима не постоји статистика.

У нашој земљи било је 1961.

године 32.000 магарца, поред 140.000 мазги — мелеза магарца и кобиле. Прошле, 1966. године, наши статистичари су из непознатих разлога испустили магарце из своје евиденције. Зна се само да је те године било у нашој земљи нешто преко милион коња, а мазги и магарца заједно 58.000.

Најмање магарца има у земљама северне и средње Европе, а у неким од њих чак су и реткост. И управо у тим земљама дошло је до преокрета у корист магарца. Људи су наједном нашли да је магарца, за кога је раније постојало веровање — поткрепљено многобројним причама и баснама, — да је лењ, тврдоглав и слично, у ствари врло симпатична животиња која има много добрих особина. И заиста, магарца је од природе кротка, скромна, флегматична животиња благе нарави. А није ни толико глуп колико изгледа. Врло је привржен свом господару — кога познаје и слуша. Само они магарци са којима се лоше поступа постају мрзовољни, хуљиви и тврдоглави. Осим тога, магарца је на друму много сигурнији од коња. Он се не плаши саобраћаја и аутомобила и никада не губи нерве. И у највећој гужви он сачува своју по словичну хладнокрвност и прибраност. Магарци не изазивају саобраћајне несреће на друмима као неки неопрезни возачи.

У нашој земљи највише магарца има у кршевитим крајевима дуж обала Јадранског мора, од Истре до Црне Горе, као и на острвима, а затим у Македонији. За наше магарце у приморским крајевима слободно се може рећи да су освојили симпатије многобројних страних туриста који долазе на летовање у нашу земљу. Ти туристи воле да се сликају с магарцима или на магарцу ради успомене на летовања. То за њих дође као нека егзотика. А они најмањи туристи, који код куће немају прилике да виде мирног дугоушка, воле и да га појашу.

Али у средњој Европи и на западу примећена је и друга појава. Људи из великих градова, који су успели да подигну свој животни стандард, све више беже у природу и ко год има могућности настоји да подигне себи викенд-кућицу са мало вољвака и винограда, или пак малу вилу. А кад се поставља питање коју животињу држати ради разоноде деце и одраслих, избор све чешће пада на — магарца. Магарца све више замењује поније, који су раније били у моди, или псе. Данас у иностранству постоји већ много фарми и трговина у којима се могу набавити магарци. Нај-

НА ЈЕДНОЈ „МАГАРЕВОЈ ФАРМИ“ У АУСТРИЈИ

више се траже мали чупави магарци са битлс-фризуром. Цена им се креће од 120.000 до 150.000 старих динара. Нарочито су омиљени и тражени македонски магарци, од којих неки не нарасту више од 70 сантиметара, дакле једва су нешто већи од пса вучјака. Њих је лако држати и хранити и то обично раде деца која се с магарцима играју, јашу на њима па и приређују праве магареће трке. А страни листови доносе и савете како се држе и тимаре. Магарца је врло скромна и с малим задовољна животиња. За то га је лако и држати. Њему није потребна велика и топла стаја, као коњу. Довољна је мала шупа од дасака или шталица видана на пола цигле. Важно је да је под грањем мало укусо. За простирку је довољан нарамак сламе. Рачуна се да је за једног магарца лети довољно десет ари па-

шњака са најлошијом травом, зими пак мало сена и која репа. Магарца не тражи зоби ни неких послastiца. Треба га држати чисто — уосталом он је и сам чиста животиња — али га не треба много чешајати и гладити, да му се не би скидао ланолин са длаке, који га штити од кише. Прати се може само кад је време лепо и топло.

КИЈАЊЕ ПО КИЈАЊЕ — АУТОМОБИЛ

Неки ексцентрични становник Калифорније купио је полован аутомобил и платио целу своту у новчићима од по 50 центи. Можда ово само по себи не би било интересантно да он те новчиће није сакупио на тај начин што их је стављао у касицу сваки пут кад би кинуо!

Туђи хумор

БЕЗ РЕЧИ

Стални дописник редакције за Африку московског радија Сазанов, описао је за часопис „Недељу“ један свој доживљај у зоолошком врту.

Јесте ли икада хранили дивље животиње? Нисте? Ваша срећа. А ја сам једном хранио нилског коња.

Било је то у једном великом граду на северу Африке. Шетајући улицама и купајући се у зноју наишао сам на високу ограду од кованог гвозђа из које се видело нешто слично шумици. „Зоолошки врт“ прочитао сам таблу изнад капије. Зоолошки врт као сваки други зоолошки врт, помислио сам. Ипак, у њему бар неће бити таква врућина. Наћи ће се на некој стази клупица, поседећу мало одморити се! Одлучио сам ушао и упутио, се клупи. Али, није ми се дало да и поседем на њој.

— Тренута — зачуо сам иза леђа глас на енглеском.

Угледао сам дечака од четр наестак година у плавој блузи са ознаком „водич“.

— Одакле сте?
— Из Москве.
— О! Онда ћемо разговарати руски.

Међутим, од разговора није било ништа. Брзо се показало да мој млади пријатељ зна на руском само имена животиња. Видевши да је разговор скренуо у чисто зоолошке воде, замолио сам

свог саговорника да ми покаже зоолошки врт. Спремно је то прихватио, додавши да за то не бих могао наћи погоднију и стручнију особу. Прешли смо неколико стаза и за-

стали крај једног кавеза.

— Тигар! — ускликује за мој водич.

Заиста, у кавезу је лежао тигар.

— Змија! — разлегао се

глас мог новог пријатеља кад смо стигли до тераријума у коме је лежала склупчана кобра.

Сложио сам се с њим.

— Слон! — поново је ускликују мој млади пријатељ.

Схватио сам да ми даје обилажење неће донети ниједно, откриће и већ сам хтео да му захвалим кад изненада...

— Хеј! Видите ли оног лавва?

— Видим.

— Њега можете да нахраните.

— Кроз решетку.

— Не! У кавез може да се уђе.

Пожурио сам да одбијем али погледавши затим водича схватио сам да сам га дубоко увредио.

— А зар овде нема коња?

— покушао сам да се извучем.

Коња није било.

— Али, има један нилски коњ — рече мој водич гледајући с надом и ишчекивањем.

— Нилски коњ?

— Да. Не бојте се. Он је добар.

Заобишли смо ограду и пришли базену. Мој водич је дограбио неку металну шипку и бесно стао њоме да у-

дара по комаду зарђалог гвозђа. Вода у базену се узбуркала и из ње је изишло чудовиште тешко две тоне.

— Ево, гранчица, баците му их у уста — обратио ми се водич и показао на гомилу зеленог прућа.

Нилски коњ је у међувремену толико разјапио, чељусти да сам, чинило ми се, стојећи могао да станем између његових горњих и доњих зуба. Дрхтавим рукама узео сам мали свежањ прућа и баacio му га у чељусти. Нилски коњ је затворио уста и задовољно зацоктао уснама. Друга порција била је већа од прве. Нилски коњ је и њу са задовољством сажвакао. Постепено сам се осмелио и стао да му дајем нарамак за нарамаком. Вилице чудовишта мледе су ка машина. Обојица смо били задовољни један другим. Чак врисам ни приметио да је мој водич некуд нестао.

Узевши и последњи нарамак, много већи од претходних, пришао сам нилском коњу и стрпао му га равно у ждрело. Тада се и десила несрећа. Нилски коњ се загргнуо, беспомоћно заколутао очима и стао да кашље: давио се. Ја сам са саучешћем и осећањем гриже савести

гледао животињу која се мучила и није могла да затвори уста.

Нилски коњ је и даље кашљао. Тада сам се одлучио. Храбро му пришавши, гурнуо сам му руку у уста с намером да извучем пруће. У том тренутку чељуст се затворила. Моја рука је остала међу зубима чудовишта. Стењући, покушао сам да је извучем... али није ишло. Нилски коњ није хтео да ме пусти. Почео сам да га молим, да докажем да је он животно биљојед, а да ја ипак препаднем у фаузу него у флору. Нилски коњ ме је па живио слушао али моју руку није испуштао. Његове очи су чак засветлеле дивљим сјајем. И тада сам осетио да он почиње да узмиче и да се спушта у воду.

— Мама! — крикнуо сам нељудским гласом.

Уместо маме појавио се мој водич. Угледавши моје лице искривљено од страха, притрчао је нилском коњу, зграбио га за реп и стао брзо да га окрече, као пропелер. Нилски коњ је отворило уста, уврћено зајмуром и загнурио се у воду. Ја ни речи нисам могао да изустим.

— А чега сте се уплашили? — обратио ми се мој водич. — Овај нилски коњ има необичну особину: довољно је заврнути му реп па да одмах отвори уста. Не треба га се бојати, он је добар.

НЕ БОЈТЕ СЕ, ДОБАР ЈЕ ОН

ПОТЕРА У ЛИБИЈСКОЈ ПУСТИЊИ

За време савезничке битке за Аламејн, шеф потерног одељења британске контрашпијунаже потпуковник Симпсон Роу, провео је четири пуна месеца у врелој Либијској пустињи да би открио немачке радио-агенте.

Док су у току 1942. године амерички бродови све чешће пристизали на афричко тло натоварени тенковима, топовима и муницијом, британска радио-служба у Африци у то време имала је пуње руке посла. Немачки радио-агенти су се појављивали у свим лукама Туниса, затим у Бенгазију и многим другим деловима афричког фронта, одакле су слали депеше, сигнале и шифре немачким јединицама на фронту. Савезници су се одлучили на велику акцију.

Специјални радио-гониометријски уређаји (налажење или мерење угла помоћу радио-таласа), које је британска контрашпијунажа инсталирала у северним обалским појасевима Африке, ухватили су само за један дан десетак тајних радиограма. Изненађење је било још веће кад је откривено да радиограми долазе са даљине од неколико хиљада километара. На основу даљих мерења Британци су закључили да радиограми стижу из Либијске пустиње, у којој највећим делом није било никаквог живота.

Радио-станице шетају пустињом

Британске армије су стално осећале на својој кожи после децетиластости немачких радио-шпијуна. Чести покрети трупа, транспорт материјала на фронт и друге војне тајне Немци су брзо сазнавали и често успевали да предухитре савезничке акције. И поред све будности на фронту

и у позадини, немачка обавештајна служба је свакодневно имала поуздане податке о својим противницима.

Британски потпуковник Симпсон Роу, шеф једног потерног одељења британске контрашпијунаже, који је добро познавао арапски језик и живот у пустињи, одлучио је да пође у Либијску пустињу и извиди шта се тамо догађа. Месец дана се припремао за пут

а онда се отиснуо у пустињу са још тројицом официра. На један мали камион, подешен за кретање по пешчаном тлу, натоварили су храну, муницију и радио-гониометријске уређаје и пошли у неизвесност.

Месец дана путовали су под најтежим условима, са минималном количином воде. Температура — 50° степени. Али три Британца упорно су се пробијала преко ужареног песка. Њихови уређаји редовно су хватили радиограме и одређивали место непознате радио-станице. Међутим, кад би после дан-два дошли тамо где је радио-станица требало да буде, није било ни ње нити било каквих људских трагова. Све је лично на фатоморгану којој није било краја.

Непознате радио-станице су шетале пустињом. У току једнога дана потпуковник Роу је ухватио знак једне радио-станице на три различита места у пустињи. Тада је почео да зауставља караване домо-

мачки агент, који је заједно са радио-станицом ухашен у Бенгазију, признао је да све податке радио-станицом упућује у пустињу, али где се оне налазе, није знао да каже.

Немачка шпијунажа је и даље наносила све веће штете савезничким армијама. Онда је потпуковник Роу међу домороцима изабрао десетак родољуба одлучених да по цену живота прихвате борбу са непријатељским шпијунима само да би се њихова земља што пре ослободила. После кратке обавештајне обуке, потпуковник Роу их је убацивао у пустињске караване. Док су једни будно пратили шта се у караванима ради, каква се роба преноси и ко су људи на камилама, докле су други обавештавали Роуа о времену поласка каравана и правцима којима ће се кретати. Тако је потпуковник Роу створио јак обавештајни центар усред пустиње. Огромно пространство Либијске пустиње било је

метно је Роу знаком указао на онога испред себе. Роу је обишао цео караван, а затим се вратио поред колоне и када се нашао поред сумњивога, потегла је пиштољ. Скинуо га је с камиле и наредио да свуче одећу са себе. Показао га је свим домороцима: човек је био белац, само је вешто намазао лице црном бојом. Претресао му је товар на камили и пронашао радио-станицу и тајну шифру.

Немац је све признао. Својом радио-станицом примао је податке из Бенгазија па их отпремао за Грчку, а друга радио-станица је исте податке отпремала за Берлин. После овог првог хапшења немачког шпијуна, који је одлично говорио и енглески и арапски, у заседу потпуковника Роуа пало је преко 20 шпијуна из Либијске пустиње. У томе су му и даље помагали храбри домороци.

За четири месеца напорног рада на потеру кроз Либијску пустињу, потпуковник Роу је успео да похапси око 70 шпијуна у Либији, Египту и Тунису. У караванима који су преносили савезничку ратну опрему долазећи до великих складишта муниције и оружја, па и до самог фронта, пронађено је неколико десетина немачких шпијуна.

Успех савезничке контрашпијунаже у Африци представљао је највећи ударца немачкој обавештајној служби у току другог светског рата. Све немачке обавештајне везе између Африке и Европе биле су прекинуте.

Савезнички преки војни суд је све немачке шпијуне осудио на смрт, али им је оставио право жалбе лично маршалу Монтгомерију, команданту британске Осме армије у Африци. Маршалу се учинило да је много смртних казни, па је хтео да се неки слушајем посебно испитају. Међутим, када су му обавештајни органи показали заплећени шпијунски материјал радио-станице, шифре, оружје и документовано потврдили колико је бораца страдало због непријатељских шпијунских акција, ниједан осуђени немачки шпијун није ослобођен казне.

До краја прошлог рата, Арапи из Либије и Египта били су одлични сарадници савезничке обавештајне службе против непријатеља и без њихове помоћи, како је потпуковник Роу касније рекао, он не би ништа могао да уради.

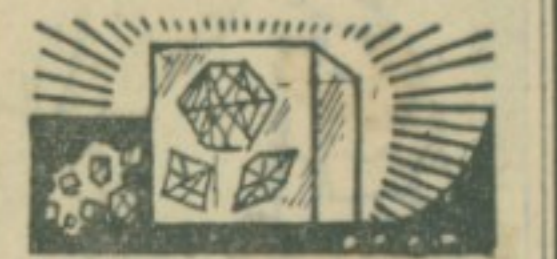

...Једна британска телевизијска компанија поднела је тужбу против неке велике фабрике намештаја која овако рекламира своје производе: „У последњем

моделу наше наслоњаче мирно ћете и удобно заспати, пред сваким типом телевизора и уз сваку телевизијску емисију.

...када би било могуће стопити све дијаманте, и природне и вештачки произведене,

добила би се коцка чија би једна страна износила 2,3 метра.

...према прорачунима совјетских научника Валкова и Гутковича сваке године морске струје донесу из Север-

ног леденог мора у Атлантски океан просечно 950 хиљада квадратних километара леда. То је по површини равно половини Гренланда.

...Бовани Дазе (1824 до 1861), најдаровитији „рачуница“ кога историја памти, напамет је многи стоцифрени бројеви и никад се у том рачунању није збудио.

ТРИ ПРАКТИЧНА МОДЕЛА ОД 14 ДО 18 ГОДИНА

Скраћена сукња још није мини-сукња, нити је дугачак истегљен џемпер мини-џемпер. Исто правило важи и за панталоне које девојчице тако радо носе. Мини-сукња треба да буде нарочито кројена као мини, уз њу треба носити одговарајући пуловер или џемпер. Мада се у нашим радњама мо-

же наћи више врста лепих погоних панталона, можда ћете зажелети да у својој гардероби имате једне шивене по мери и допуњене жакетом.

Панталоне и жакет уз њега су веома погодни за излете, као и за одмор на мору или у планини. Материјал: пана-

ма или, можда још најпогодније, хеланка у ткању пикеа (овог материјала има у нашим трговинама).

Други модел састоји се од мини-сукње од лакшег штофа и џемпера од синтетичког или памучног предива.

За свечаније прилике и ипранке предлажемо вам хаљину од једнобојне или шарене свиле.

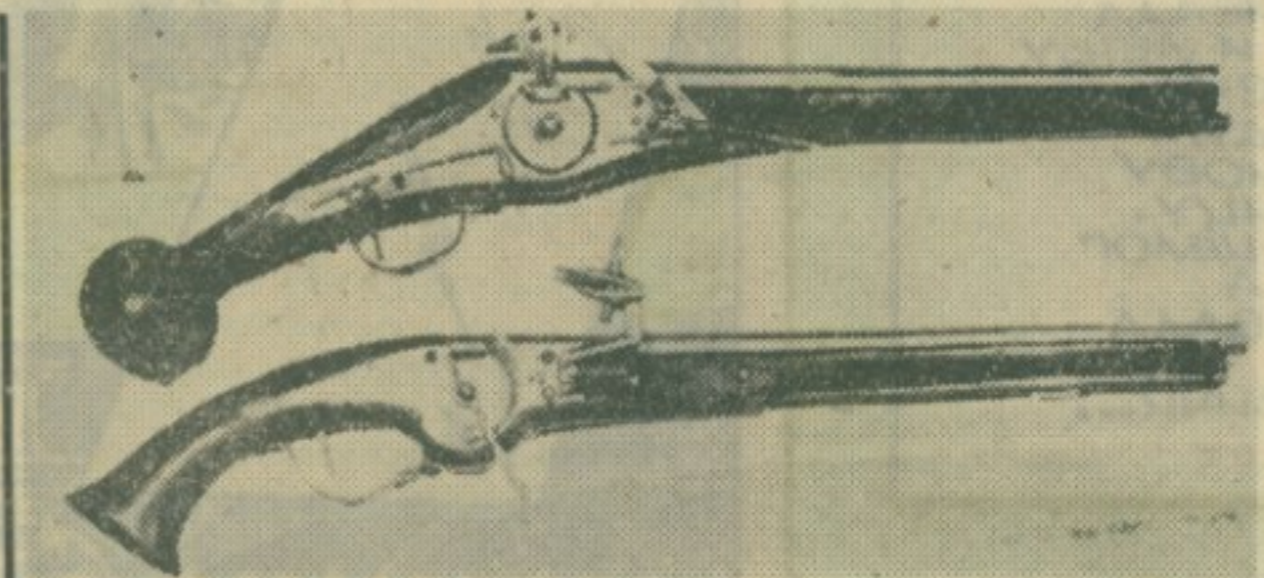
Талир за откриће

У пролеће 1912. године неколицина познатих немачких физичара добили су писма исте садржине:

„Намера ми је да у јулу месецу поднесем реферат Друштву немачких физичара. Тему још не могу да формулишем али желим да Вам кажем да ће приложена фотографија играти у том реферату велику улогу. Задајем Вам и Вашингтон колегама, којима сам се такође обратио, задатак: шта представља овај снимак? Ко одгонетне добиће талир...“

У писму је била фотографија: необичан орнамент од тамних тачкица на сивој основи. На крају писма био је датум и дотад непознато име — Макс фон Лаус.

После извесног времена млади немачки физичар постао је познат у читавом свету. Његова истраживања открила су нову етапу у кристалографији. А снимак приложен из пис-

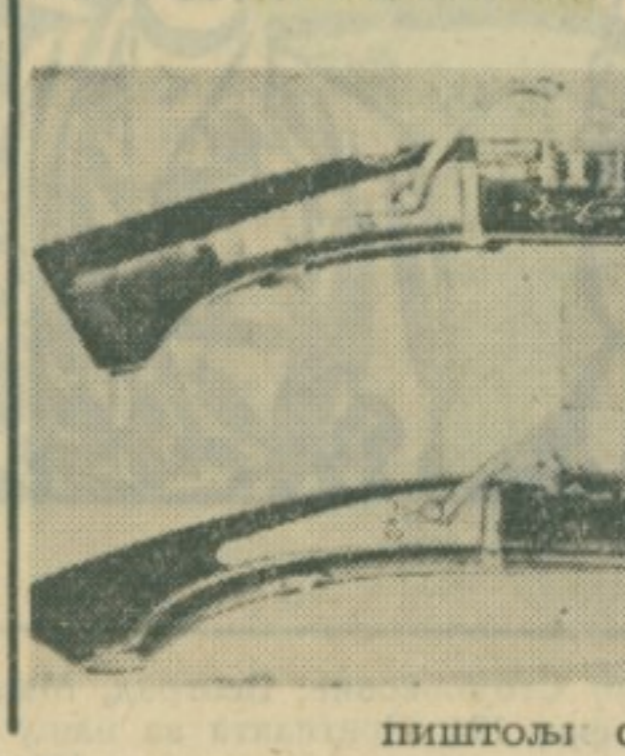

Крива је телевизија

У енглеској професији Есек два провалника су једне вечери упала у неку кућу и однела из ње богат плен. „Имам два одлична пса-чувару — изјавила је сопственица стана у полицији кад је дошла да пријави крађу. — Они би без по муке отерали провалнике да у то време нису седели пред телевизором. Ту нема помоћи: кад гледају телевизију не чују ништа.“

Коментаришући овај догађај, један новинар је приметио: „То је доказ да су напади на енглеску телевизију неоправдани. Она се ипак свиђа — бар псима.“

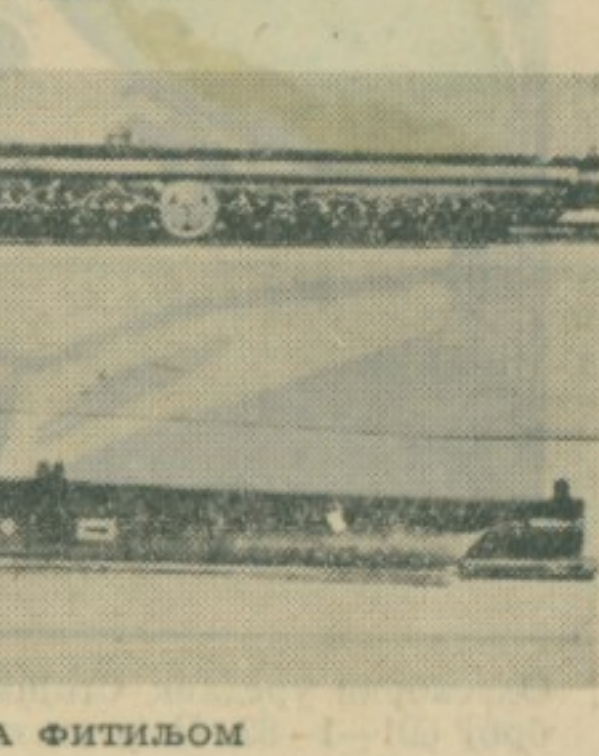
Прве пиштоље налик на данашње правили су занатлије у Италији с почетка 14. века и то по угледу на старинске „ручне топове“ дугачке нешто више од петнаест см. Читавих 200 година пре тога у Немачкој је прављено оружје звано „мачја глава“. Било је од гвожђа, а имало облик издуженог топа а могло се држати у руци. Први пиштољи прављени су у Пистоји у Тоскани и отуда потиче њихово име. Барут се код њих палио

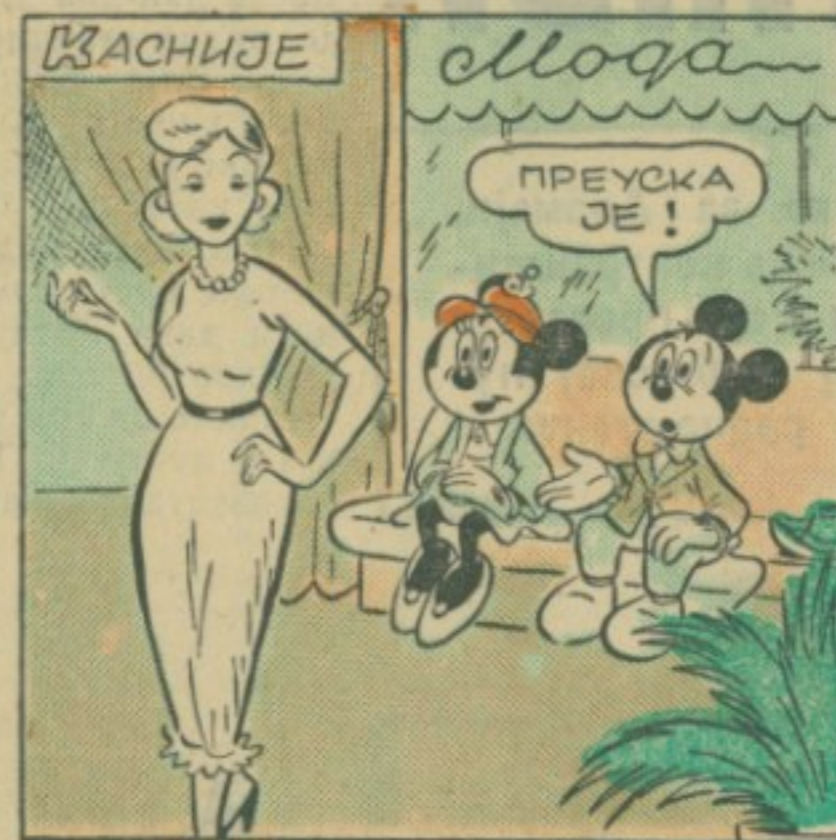
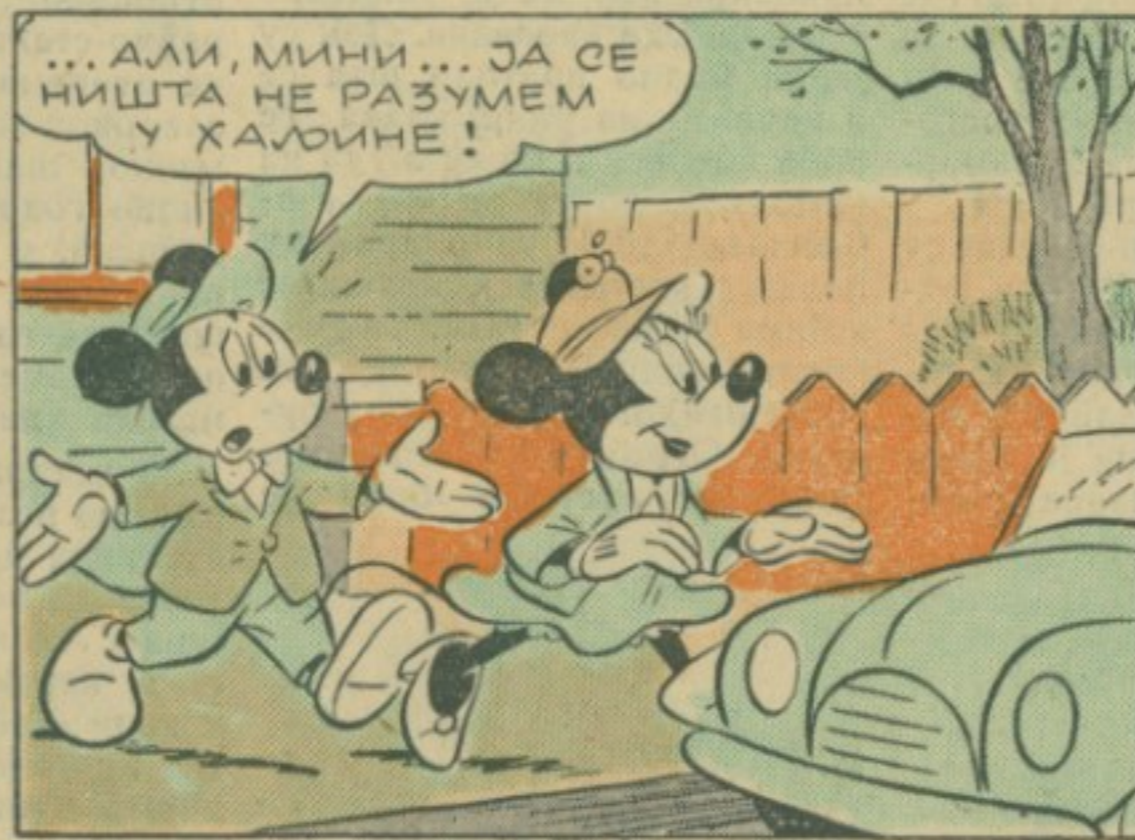
ПИШТОЉИ СА КРЕМНОМ

Први ПИШТОЉИ

слично као код старинских пушака акребуза, помоћу фитиље у Италији с почетка 14. века и то по угледу на старинске „ручне топове“ дугачке нешто више од петнаест см. Читавих 200 година пре тога у Немачкој је прављено оружје звано „мачја глава“. Било је од гвожђа, а имало облик издуженог топа а могло се држати у руци. Први пиштољи прављени су у Пистоји у Тоскани и отуда потиче њихово име. Барут се код њих палио

ПИШТОЉИ СА ФИТИЉОМ

ЏОНИ ХАЗАРД

ФРЕНК РОБИН

ПРВИ ДАН СНИМАЊА БИО ЈЕ ВЕОМА НАПОРАН, НАРОЧИТО ЗА БРЕНДИ КОЈА ЈЕ ЗАМЕЊИВАЛА РАЗМАЖЕНУ И ЛЕЊУ ФИЛМСКУ ЗВЕЗДУ, ГРИПМЕНОВУ ЈУБИМИЦУ. СЕРИЗ СЕ ЦЕЛОГ ДАНА ИЗЛЕЂАВАЛА У ХЛАДОВИНИ...

